

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadno od n. i kr. četa po cijeni od 6 halera	U Beogradu i u krajevima zapadno od n. i kr. četa za jednu i otpramo poštu 2-50
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Ostalnoj po cijeni od 10 halera	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Ostalnoj 2-50
Izvan ovog područja po cijeni od 12 halera	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije i u inostranstvu 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin vanak broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 245.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 21. jula.

Istočno bojište:

Kod Nowice južno od Kalusza proširile su austro-ugarske i njemačke čete svoje nedavno izvojevane uspjehe zauzećem jednog daljeg višinskog položaja. Kod Babina bačena su neprijateljska odjeljenja preko donje Lomnice. Naposredno severno od Dnjestra izjalovili su se ruski djelimični napadaji.

Naš protivnapadač s obliju strana željeznice Lavov-Tarnopol pod zapovjedništvom maršala princa Leopolda bavarskoga uspješno napreduje. Austro-ugarski pukovi zadobili su sjeveroistočno od Brzezany-a opet onu svoju prvuliniju, koju su početkom jula bili izgubili. Njemačke i austro-ugarske borbene snage, koje su uznapredovale prema Augustowki, Jazierni i Nesterowci, ova su mjesta već prekoračile. Rusi su se mjestimično našem prodiranju žestoko oduprli, pa je taj otpor oštrim prihvatom mora da bude slomljen.

Prema Italiji i u Albaniji nikakvih naročitih događaja.

Načelnik glavnog stožera.

Poruženi Napoleon.

Za Rusiju su i opet nadošla kritična vremena. Usrijed teškog potresa ove ogromne državne zajednice uspjelo je agitacionoj sposobnosti Kerenskoga, da predobije ruske čete za novu ofenzivu protiv središnjih vlasti. Udar je bio uperen protiv istočne Galicije i ako se ondje nije mogao da „oslobodi“ ni jedan pedelj ruske zemlje, ni jedan podjarmljeni narod. Ondje naime žive osim Poljaka samo Ukrajinci, oni isti Ukrajinci, kojima privremena ruska vlada hoće da uskrti pravo samoopredjeljenja. Kerenskova odluka za produženje ofenzive stoji dakle u dijametralnoj oprjeci sa njegovim frazama o odricanju od aneksija i odšteta, isto tako kao i s njegovim naklapanjima o slobodi naroda. Bilo kako bilo, Kerenski je htio sporazumnim silama da pokaže kako je spreman udovoljiti njihovoj želji. S toga je razloga pozvao oprobano generala u „čuvanju“ ljudskih života, sada odjednom revolucionarnoga istomišljenika Brusilova, da započne sa svojom starom majstorijom. I Brusilov se držao svoje stare prošlogodišnje metode,

U junu potopljeno 1,016.000 tona. — Ruski front probijen u širini od 40 kilometara. — Bijeg ruskih četa. — Saveznici pred Tarnopolom. — Kerenskij ruski ministar predsjednik.

samo što je na njegovu i Kerenskovu žalost uspjeh bio mnogo manji nego li 1916. godine. U prvim danima jula uspjelo je doduše Rusima, da uz ogromne svoje žrtve našu istočno-galičku frontu na jednom ili drugom mjestu nešto potisnu, no to im je u brzo presjelo. Varošica Kalusz, koju je zaposjelo Brusilov, bila je brzo povraćena, a pred dva dana započela je protivofenziva savezničkih četa. Do kakvoća je ona uspjela dosada dovela, može se videti iz austro-ugarskog i njemačkog službenog vojnog izvještaja. Savezne su čete prodrle kroz tri jako učvršćene ruske linije, između Zborowa i gornjeg Sereta došlo je to takvog proboja, kakvog su i Rusi na početku svoje ofenzive doduše željeli da izviju ali ga nijesu mogli da izvrše. Odstupajućem neprijatelju naše hrabre jurišne čete stoji tako reći za petama i time dokazuju, da ni na kraju treće godine rata nijesu ništa izgubile od svoga ofenzivnoga duha i od svoga nesavladivoga podviga. Bilo bi još prerano izreći konačni sud o tim borbama, koje se još nalaze u procesu razvijanja. Budući će dani dokazati, da li je zasnovana ofenziva većega stila ili je našim napadajima samo ta svrha, kako bi se Rusi poučili o bezuspješnosti svih njihovih naprezanja. Jedno je međutim već danas jasno i sigurno: Ruska je ofenziva svršena i slomljena.

Za Rusiju ne može ovaj događaj ostati bez ozbiljnih posljedica. To se može već sada da opaža. Još prije nego li što je započela naša protivofenziva, osjetile su se već u Petrogradu posljedice neuspjele Kerenskove osnove. Glavni grad doživljuje prema svim izvještajima, koji su do nas doprli, dane, koji imaju značajnu sličnost s onim sudbonosnim danima revolucije u martu. Pobunjeni pukovi prolaze ulicama, dolazi se do krkavih sukoba, i vlada već razmišlja o tome, ne bi li se preselila u Moskvu. Ona se koleba u svojim odlukama; tri ministra kadjetske stranke već su demisionirala, a Kerenski — taj ruski Napoleon — uvidja, da je njegova zvijezda počela da tamni. On je od socijalnih revolucionaraca, anarhista i onih sasna radikalnih elemenata i onako već davno smatran drugim pogoršanim i opasnijim Miljukovljevim izdanjem. Oni su uvjereni, da se Kerenski obvezao sporazumnim silama isto tako, kao što je to učinio i njegov prethodnik; da je on spreman da bezobzirno žrtvuje hiljade i hiljade ruskih života samo da se održi na improviziranom prijestolju te tako zapriječiti da Rusija izmakne iz redova ostalih sporazumnih sila.

Kao najpotrebniji uslov da on dođe do još veće moći, na predsjedničku

stolicu buduće ruske republike, bio je vojnički uspjeh. Kad bi bile od njega na ofenzivu rasplamtjele čete u istočnoj Galiciji uistinu i pobijedile; kad bi bila ta njegova ofenziva dokazala, da navažna snaga ruske vojske nije pretrpjela nikakve štete od revolucije, da je ta snaga što više ojačala, onda bi možda masa, opijena pobjedničkom vikom zaboravila na sve pridonesene žrtve i Kerenskoga oduševljeno slavila kao junaka dana. Bez toga uspjeha Kerenski je, čija je moć i onako bila uzurpirana, jedna sićušna ličnost, koje može da nestane već prvim povjetarcem. Kako izgleda, nije više daleko onaj dan, kad će se narodna srdžba, koju je on htio razdražiti protiv vanjskoga neprijatelja, iskaliti na njemu samome.

Kerenskova je lozinka bila, da je ruska sloboda ugrožena od središnjih vlasti. To je prosta laž i potvora, da gore već ne može biti. Da su Austro-Ugarska i Njemačka zbilja imale takve crne namjere, kako je to Kerenskij pričao ruskom narodu, onda bi bile od mjeseca marta na ovamo našle dovoljno prilike, da snažnim napadajem iskoriste sve one teške trzavice, u kojima se Rusija nalazila na početku revolucije. Središnje vlasti to nijesu učinile, one su podržavale mir na cijelom ruskom frontu od Rige do ušća Dunava. Pa ni sada nisu središnje vlasti one koje napadaju, nego je to Rusija, koja se u prkos tromjesečnoga mira na frontu u svojoj slobodi smatrala tobož ugroženom! Sva težina poraza, koga sada Rusija doživljuje, pada na Kerenskovu glavu; on je onaj zavodnik, koji je ruski narod umjesto žudjenosti slobodi i miru, opet po uzoru carističkog režima poveo na klanicu. Da li će mu uspeti, da na svojim automobilskim putešestvijama po frontu, poražene čete još jednom predobije za novu ofenzivu, pitanje je, kojemu za sada nedostaje svaka laktuelnost. Inicijativa naime, kao toliko puta dosada, i opet se nalazi u rukama središnjih vlasti, pa Brusilov danas više ne može da pomišlja na ofenzivu, već samo na odbranu. Napoleonski Kerenskovi snovi rasplinuli su se u ništa.

Rusija u ratu.

Nova ministarska kriza u Rusiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 21. jula.

„Exchange Telegram Company“ saznaje iz Petrograda, da je ministar željeznice Nekrasov istupio iz kadjetske stranke zbog toga, što je ona iznevjerila vladu.

Drži se kao vjerovatno, da će se obrazovati socijalistički kabinet pod

predsjedništvom Čeretelija, ali je moguć i kabinet iz socijalista i umjerenih liberala pod predsjedništvom Lwowa. Petrogradski proletarijat je neprijateljski raspoložen prema koalicionoj vladi. Računa se, da će izbiti radnički štrajkovi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 21. jula.

„Daily Chronicle“ javlja iz Petrograda: Knez Lwov je postavio uslove, pod kojima može ostati u sadanjem položaju. Teškoće u ishrani naroda postaju sve veće.

Socijaliziranje privremene vlade.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Stockholm, 21. jula.

Novom promjenom ruskog ministarstva otpače sa svim uticaj gradjanskih elemenata. Sa svim je izvjesno, da će u praznjena mjesta u vladi zauzeti socijaliste, koji će time u povećanoj mjeri pripojiti odgovornost za politiku vlade.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 21. jula.

Petrogradski dopisnik „Daily Chronicle“ opisuje politički haos, koji je u Petrogradu nastao povodom istupanja Kadjetu iz kabineta. — Pokušava se istina da se obrazuje novi koalicioni kabinet, jer radnički i vojnički savjet nema pouzdanja da se obrazuje čist socijalistički kabinet. Knez Lwov će za sad pod izvjesnim uslovima ostati na čelu vlade. Položaj je znatno otežan zbog sve većih teškoća sa životnim namirnicama, koje će u narodu izazvati veliku oskudicu.

Uzrok demisije kadjetskih ministara.
Kb. Stockholm, 21. jula.

„Daglig Aftenbladet“ javlja iz Petrograda: U svojoj izjavi navode kadjeti kao u uzrok istupanja iz kabineta ukrajinsko i finsko pitanje. Naročito Nekrasov izjavljuje, da je predusretljivost privremene vlade prema zahtjevima Finaca i povlačenje ruskih četa strategijska opasnost za Rusiju. Pristanak privremene vlade na ukrajinsku autonomiju prije sastanka ustavotvorne skupštine prava je zloupotreba, za koju ministri kadjetske stranke ne će da nose odgovornost.

Petrogradski nemir.
Kb. Petrograd, 21. jula.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Privremena vlada je, sa obzirom na čitav niz pitanja koja stoje u vezi s povraćajem reda u prijestolici i zahtjevaju hitno rješenje, riješila u sporazumu sa izvršnim odborom radničkog i vojničkog savjeta, da se obrazu-

je jedna naročita komisija, koja će sa glavnim zapovjednikom petrogradskog vojnog okruga biti u stalnom dodiru.

Uzročci petrogradskih nemira.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 21. jula.

„Az Est“ javlja iz Haparande: Svrha je zadnjih vojničkih nemira u Petrogradu bila, da se sruši Kerenskij. Ložinka je četa i revolucionaraca bila. Dolje sa Kerenskijem! Završite rat! Medjutim se raširila vijest da je Kerenskij pobjegao. Masa je pošla za njim na stanicu, no on je već bio otputovao. Za njim je poslan brzojav, da se smjesti povrati u Petrograd.

Zabuna i zbrka u Petrogradu.
Kb. Amsterdam, 21. jula.

„Algemeen Handelsblad“ javlja: „Daily Mail“ ima vijest iz Petrograda, da je stanje u Rusiji očajno, ako se Kerenski ne uzgome spasiti. — „Morning Post“ javlja iz Petrograda, da je u Rusiji nastalo ponovo haotično stanje. U Petrogradu nema više nikakve vlasti. O vladala je opšta zabuna i zbrka. Hiljadama zborova se održavaju po ulicama.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Lugano, 21. jula.

Talijanski listovi vele, da položaj u Petrogradu zadaje veliku brigu. Ekstremni revolucionarci su na sve rješeni. Oni žele, da se odmah okonča rat i da se ustroji socijalistička država. Lenin gospodari u Petrogradu. Revolucionarci traže da se kazni vlada, što je odaslala kozake protiv revolucionaraca.

Atentat na Kerenskog.
Kb. Petrograd, 21. jula.

Reuter javlja, da su u Plocku na Kerenskog ispaljeni hitci, koji ga nijesu pogodili.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 21. jula.

„Az Est“ javlja iz Petrograda: atentatu na Kerenskog u Plocku, da je Kerenski povodom posljednje vojničke pobune skoro bježeći napustio ovaj grad pod izgovorom da odlazi na front.

Kerenskij se povratio u Petrograd.
Kb. Petrograd, 21. jula.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Ministar vojni Kerenskij se vratio ovamo. Većina radnika petrogradskih tvornica i radionica produžili su danas ponovo svoj posao.

Lenin u Kronstadtu.
Kb. London, 21. jula.

Reuter javlja iz Petrograda: Govorili se, da je Lenin, preobučen u mornarsko odijelo, otišao u Kronstadt.

Podlistak.

Bora Stanković:

Beogradske šetnje.

„Junak iz Like“.

Kao ono Judin poljubac što je peko Hrista tako i nas kao neka naša veštita „rak rana“ jednako peče skupoća po kafa nama, i ništa ne pomaže. Ni pisanje feljtona ni članaka u novinama. Jedino što od toga pisanja bi dobro to je što eno naš „Seljančica“ pošto ga zbog toga njegovog pisanja sve kafedžije bojkotovaše to jest sada mu ni po koju cenu više ne daju pića to čovek eno ponovo propevao pesme. Judino to eto urodi dobrim plodom, dok sve ostade po starom. Čak i gore i skuplje. Pa po nesreći našoj neko se nadje koji je došao iz unutrašnjosti pa počne na dugačko i na široko da nam pripoveda kako je tamo jeftinoća. Piće jeftino, pečenja još na panjevima ispred kafana se prodaje. Eno to priča naš Steva, predjašnji poreznik a sada pošto malo nagluveo, to se smirio, i zato postao opštinski delovodja. Jer, veli, pošto mu sada spolja i sa strane zbog te njegove male gluvoće ništa ne smeta i ne buni ga to mu računni cifre idu kao „voda“. I sada sedeći sa nama, gladeći svoju još crnu rastresenu bradu, ali jednako držeći ruku iza uveća da tobož bolje čuje, priča nam veselo kako je tamo odakle je on došao još jeftino, kako u kafani kod nekoga „Vezira“ još dve krune litar vina. Pa pored jeftinoće čak se i gotov novac na-

lazi, osobito po zabataljenim kućama, što su neki posakrivali prilikom bežanja.

— He, he... — Poče Steva još jače natukavši svoju zavijenu šaku nad uvo i okrenuvši se pravo u nas, kao znajući da će nas to najviše zaboliti. — Evo baš pre desetak dana se ope; nadje neki novac. A policija odavna jednako pozivala sopstvenika jedne malo naherene i polu porušene kuće da je dovede u red i pročisti. Ali sopstvenik, da bi izbegao trošak oko toga čišćenja, odrekao i izjavio da to nije njegova kuća. Onda sama policija uzela i raščistila, ali medij nekim daskama najšla i na neka akta i medij njima osam ili deset ili petnaest hiljada dinara. Sve u stotinarkama. Sve nove. Sve od broja do broja naslagane. Još i ne puštenih u saobraćaj.

— Bre! bre! Poskoči naš Čiča. I odmah zabadajući palčevu u prazne džepove op prsluku otpoče svoju s'aru priču: Sta bi on radio kada bi sada ne našao jer se je on odavno od toga odrekao — nego tako kada bi na nekoj lutriji dobio glavni zgoditak i iznenada se obogatio. Kakve bi alaskе čorbe i večere pripremio. Koga bi odenuo, nahranio i napojio. A odmah se znalo da bi najviše one svoje pse što ih po Skadarliji hrani i čuva. Čak bi i svoja „Burdulu“ ponovo pronašao i doveo natrag — jednog čupavog psa koji je zbog svoje seljačke, neugladjene nakostrešenosti i „namćorkluka“ odudadario od ovih gospodskih pasa i koji je, i ne oprostivši se od njega, valjda uvredjen hrdjavom hranom pre nekoga vremena otišao valjda otumarao u

svoju „postojbinu“ u neko selo. Pa bi, od radosti zbog tolikog dobijenog novca Čiča toliko terao „kera“ da bi počeo da prodaje i odelo sa sebe tako da bi ga jednog dana mogao svet videti kako stoji bez cipela, ili bos ili u papučama koje će ukrasti od svoje gazdarice u sasvim poderanim pantalonama, a možda samo sa jednom nogavicom. I to će stajati u sredini ulice, ovde u Skadarliji, u onoj sredini koja deli dva kvarta jedno od drugoga tako da ga, u ma kakvom da je jednom, propalom i odpranom stanju neće moći nikakav žandarm odatle skloniti. Jer kada najdže žandarm iz Paliulskog kvarta i pozove ga on samo učini korak nazad i onda prelazi na teritoriju i nadležnost Varoškoga kvarta i onda veli žandarmu: „Izvinite, ali ja nisam u vašem kvartu; i vi niste nadležan da me vodite“, a ako onda najdže iz varoškog kvarta on samo učini korak u napred i nadje se opet na teritoriji paliulskog, drugoga, kvarta!

— „I, eto tu, na toj granici, u toj sredini ulice stajaću, odakle me ne može niko skloniti, da bi mogao svet onako odpranog i propalog da me gleda i da pokazujući me svojoj deci izvođe „naravoučenje i pouke“ za njih, šta je u stanju da učini od jednog dobrog i mirnog čoveka bogastvo koje je stečeno ne „trudom svojim i znojem svojim“. E, a za to vreme, za taj glavni zgoditak željan ću da umrem, u grob, sas tvoreni očel ću da legnem. Borčo!“ — poče me Čiča dirati. — A dok toj vreme ne dodje, mesto vina sodu ćemo piti da bi nam se ovi paradajzi, ovi paliđžani bolje svarivali, jer nekako oni

sada mnogo svinjski, mnogo mrsni i masni mu ispadnoše.

— More nemoj tu! Počeh mu ja. Sta ti? Ko je tebi kriv kada si ti lud?! — Kako, zašto lud! Iskolači oči na mene.

— Tako! Dobacih mu. — Lud si ja! Jer kada si bio u Jagodini i tamo držao kafanu pa šta ti je tamo falilo?... — E dobro mi je (tamo bilo! Poče Čiča dobroćudno da priznaje. — Dobro Boga mi! Ne samo dobro nego sam i neku paru doneo.

— Pa šta onda i ovde nisi otvorio neku kafanu i produžio posao? — E, kada sam još mlad i lud šta ćeš mu?

— Jest od mladosti valjda ti još ni temenjača nije zrasla. Nego čovek umetnik! Počeh ga dirati. — Umetnik pa da ne bi ponizio svoj „fah“, svoju boginju, Taliju. A eno, šta fali „Junaku iz Like“. I on je umetnik pa mu ništa ne smeta da drži kafanu. I još kako mu lepo radnja ide. A lepo i sortirana radnja. Sva ukrašena slikama. Zidovi se ne vide od slika. A najviše slika ma brvanja i borenja pa arenama. Eno samo koliko je slika, Svuda on Dekoltovan i okičen medaljama a sve to nadmašuje i kao okružuju njegove gole ruke sa razvijanim mišićima i to kakovim muskulama da čovek čisto zbog tih suviše jako razvijanih ruku i onog silnog ordenja i medalja na prsima neme da udje. Ali pošto je sada većinom svet u uniformama to nikoga to ne zbunjuje već svako slobodno ulazi da se tamo zaista dobro najede i napije. Cene su mu umerene. A šta je naglav-

nije, uvek svačega ima. Eno pre nekoliko dana, u izlogu leži jedan šaran na „djuveču“. Pored nas ostalih, čak i prečasni, g. sveštenik, u uniformi i naočarima nije mogao da izdrži a da ne udje. I omirisavši i opipavši šarana okog repa i škrge, — jer kažu: da se po škrgamma vidi, da li je bio svež, živ, odmah poruči dve porcije. I mnogo ne odmićući se od izloga, od „djuveča“, čak i ne sedajući sasvim, za astalom već kao polu stojeći, (jer ne dolikuje se da sa svešteno lice vidja po kafani) poče poručivati kafedžiki: — „Milostiva, zadržite za mene i treću porciju. Sama da je ona tako oko glave!“

— Pa, eto! Prekinuh ja i počeh ga još jače dirati kada vidoh kako se smučeno obhizuje na to moje pričanje o ribljem djuveču. — Hajde da od sada odlazimo tamo. Čovek je naš, kolega nam je. I ako neće moći zbog svoga „tanakog stanja“ davati nam što god na veresiju, a ono bar nas neće ovoliko derati kao ostale kafedžije. Davaće nam bar po koštaniu... — A ja, ne idem tamo! Rešeno odbi Čiča.

— Zašto to ne ideš?

— Tako! Ja u tu kafanu evko pet i više godina ne odlazim i neću nikako odlaziti. Jedan put sam se zarekao da u nju ne idem više i kvit.

— Pa dobro, zašto?

— Tako! Omrzla mi je ta kafana. Jer nju od kako je ona sve neki junaci drže pod zakup. Sve neke patriote, vojvode, junaci. Omrzla mi je još odonda kada se u njoj prodavala po pet komada čevapčića za dve krajcare, kada u njoj držaše kujnu onaj čuveni, tako

Pregled gradnje murmanske železnice.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 20. jula.
Kako „Novoje Vremja“ javlja, obrazovana je komisija, kojoj je predsjednik senator Davidov, radi pregleda sagrađene murmanske železnice. Komisija je našla, da je pruga, za čiju je brzu izradu bivši ministar železnica Trepov bio odlikovan mnogim stranim odličijima, vrlo nesolidno sagrađena, da se ona u opšte ne može ni upotrebiti, i da je samo dekorativni rad. Pregledni rad Davidova ima da utvrdi glavne krivce i stvarne ciljeve, koji su kod ovog čudnovatog gradjenja pruge igrale ulogu.

Uspjeh naše protivofenzive protiv Rusije.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Basel, 21. jula.
Iz Milana javlja „Basler Nachrichten“: Vijest o ruskom povlačenju preko Lomnice izazvala je u talijanskim krugovima dubok utisak.

Američki bič.

15. o. mj. stupile su u život nove odredbe o američkom izvozu, po kojima se Wilson naravno pobrinuo u prvotnoj liniji za svoje „drage saveznike“. Bar tako izlazi iz izjave njegove, koju je objavio kao komentar tih odredaba. Ali najglavniji odjeljak te njegove izjave je onaj, kojim se obraća neutralcima s obećanjem, da će ih Amerika pravednim i dozvoljenim sredstvima potpomagati u njihovom sadašnjem teškom privrednom položaju, u koliko oni dadu dovoljno jamstva, da američkom robom ne će snabdijevati neprijatelja ni posredno ni neposredno.

Očiglednije nije mogao predsjednik Sjedinjenih Država da interpretira smisao svojih fraza o pravu samoopredjeljenja malih naroda. On traži od njih, da se ma i protiv svojih najelementarnijih životnih interesa udruže u borbu protiv Njemačke, ako su radi da izbjegn udarce američkog biča.

Tu njegovu izjavu potpomogli su na svoj način lord Milner u engleskom gornjem domu i listovi „Washington Ost“, „Matin“ i talijanska „Idea Nazionale“.

Neutralci su dakle na čisto s tim, šta Wilson i njegovi prijatelji žele; zato kopenhaski list „Ekstremblad“ veli: „Za prave neutralce je teško razumljivo, kako to sporazumne sile vode borbu specijalno za prava malih država, kad je ta borba trajno naparena baš protiv tih malih država“.

Mali evropski neutralci su, popuštajući nuždi, djelimično dali već velike ustupke sporazumnim silama; ali najnoviji korak Wilsonov stavlja njihovo strpljenje na najtežu probu. Da li će njihovo strpljenje ići tako daleko, da će dozvoliti strano miješanje u njihovo državno pravo samoopredjeljenja ili će se predomisli i uviditi, da čuteći pod američkim bičem imaju više da izgube, nego što su nekolicke privredne olakšice, — idemo da vidimo.

zvani „pobratim“. On rodnom iz Užica, aovamo se izdavao da je iz Mačedonije a oženio se prečankom. Žena mu pošto je znala da lepo kuva jela držala je kuhinju. I to na svoje ime da od ovoga njenoga muža ne bi se mogla ni poreza državna naplaćivati a kamo li privatni dug. On je samo posluživao goste. Svakoga, kogod udje u kafanu on kao da je sa ovim odrastao tako dočekuje nazivajući ga svojim „pobratimom“. I pored „pobratime“ još bi mu dodavao i tepao razna čuvena imena. Te „pobratine Kraljeviću Marko, Miloš Obiliću, Ivan Kosančiću“ i t. d. Sve kao u Narodnim Pjesmama.

Tek ga čujete kako na sav glas da se i sprću ulice čule, dočekuje nekoga:

— „O zdravo da si pobratime Kraljeviću Marko“. I nedajući onome da se pribere naginje se nad šuberom od kuje i poručuje jelo:

— „Za pobratima Kraljevića Marka jedan djuveči!“

Ovaj ma da mu se i ne jede, ipak, polaskani ovakim nadimcima seda i čeka poručeni „djuveč“. Ali kakav djuveč i kakva porcija jela. Jedna gola kost i nešto malo garnirunga oko nje. Jer cela njegova kuhinja sastojala se je iz jedne manje ili veće oglodane kosti, koja se vraćala sa praznim tanjirima i ponov otuda donosila opkoljena malo garnirungom ili od djuveča ili od paprikaša kako je za koga poručeno.

A najgore mi je bilo kada bih suhotom nveče tamo otišao i kada bi počeli one „Rekalije“, mačedonci majstori, zidari da dolaze na večeru ovam kod njega, toga svoga tobož „zemljaka“. Oni cele nedelje, željni zgotovljenja jela jer jedu samo hleba i pečene bundeve sada u oči praznika dodju tobož da se omrse i bace malo u raskoš.

Uzrok učešća Amerike u ratu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Rotterdam, 21. jula.

„Nieuwe Courant“ upozoruje na to, da američki listovi, koji su skoro prispijeli, otvoreno ističu, da je Amerika ušla u rat samo s toga, što je vlada u Washingtonu bila uvjeren, da bi sporazumne sile bez pomoći Amerike izgubile rat. Tako „North American Review“ piše: Francuska je već dospjela do iverice svoje sposobnosti i mučno da više može izdržati. U Engleskoj će u toku jedne godine glad oslabiti napadačku moć ili će je narodna volja slomiti. Na pomoć Rusije, sve i kad bi ona uspjela da sama sebe spase, ne može se računati. Sve sporazumne sile zajedno sa Italijom, Japanom, Kitajem i svima manjim državama ne mogu dobiti rat; s toga su se, tako za vršujuše pomosno new-yorški mjesečni list, morale Sjedinjene Države umiješati, da bi rat dobile.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 21. jula.
Wolffov ured javlja: Naše su podmornice ponovo potopile u Sredozemnom moru 30.000 brutto registrovanih tona. Među potopljenim brodovima nalazi se i japanski parobrod „Insanmaru“ sa 3312 tona.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Konferencija sporazumnih sila u Parisu.

Kb. New-York, 21. jula.
Iz Washingtona javlja „Associated Press“: Vlada je riješila da odbije poziv za učestvovanje na konferenciji saveznika, koja ima da se u julu održi u Parisu, jer smatra da to nije potrebno. Medjutim se u ministarstvu spoljnih poslova zvanično izjavljuje, da ta odluka za dalju politiku Sjedinjenih Država ne će biti mjerodavna.

Sporazumne sile medju sobom.

Engleske namjere u Francuskoj.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Stockholm, 21. jula.

„Nia Dagligt Allthanda“ doznaje iz pouzdanog izvora, da su Englezi nedavno ugovorom osigurali sebi pravo raspolaganja s brodnicama u francuskim gradovima na zapadnoj obali još za dalje tri godine. Francusko stanovništvo u toj činjenici vidi dokaz za to, da Englezi žele da rat još za nekoliko godina produže. S toga je ono tu vijest primilo s velikim neraspoloženjem. Ovo osiguranje nije istina još dokaz o engleskoj namjeri da rat produže, ali svakako potvrđuje namjeru, da se u Francuskoj što više politički i vojnički ugnijezde.

Slobodna Finska.

Privremena vlada ostaje i dalje.
Kb. Petrograd, 21. jula.
Petrogradska telegrafska agencija javlja iz Helsingsfors: 17. jula u večer držao je zemaljski sabor samostalne Finske svoju prvu sjednicu. Potpredsjednik Tokar dao je izjavu u svojoj i u ime svojih drugova, da članovi vlade s obzirom na nove političke prilike podnose ostavke na svoja mjesta i da se stavljaju na raspoloženje zemaljskom saboru. Ali ovaj je na predlog vodje

socijaldemokratske stranke umolio članove vlade, da ostanu na svojim mjestima, dok se ne uvede nova samouprava.

Njemačka.

Parlamentariziranje državne uprave.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
München, 21. jula.

Predsjedništvo centurmske frakcije bavarskog sabora je donijelo odluku, kojom se iskazuje želja za častan mir. Taj mir treba da obezbijedi trajnu sigurnost budućeg političkog i privrednog razvića. Tom se odlukom dalje očekuje, da će se u unutarnjem razvrtku države očuvati neokrnjeno ustavna prava njemačkih saveznih država a naročito garantovana rezervatna prava Bavarske. Najzad se osnovno i pod svakim okolnostima odbija parlamentariziranje vladavinskog oblika.

Amerika u ratu.

Ponovljena izjava neutralnosti Čile.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Santiago, 21. jula.

Kako se iz pouzdanog izvora javlja, izdalo je novo ministarstvo u Čile, koje je sastavljeno iz vodja svih stranaka, čim se sastalo, ponovo izjavu o neutralnosti.

Krvavi štrajkovi u Sjedinjenim Državama.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
München, 21. jula.

Štrajkovi u američkim bakarnim rudnicima na zapadu prešli su i na mnoge industrije država Idaho, Montana, Washington, Arizona, Oregon i Kalifornija. I poljoprivredni radnici u njima učestvuju. Vrlo opasni položaj je doveo već do mnogih krvavih sukoba.

Grčka u ratu.

Raspuštanje grčke vojske u Peloponezu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 21. jula.

„Central News“ javlja iz Ate-ne: U Peloponezu je otpočelo raspuštanje grčke vojske.

Mobilizacija u Grčkoj.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 21. jula.

„Times“ javlja poluzvanično, da će mobilizacija u Grčkoj, i ako je u stvari već zaključena, moći otpočeti tek kad se dovrši oprema i potrebno naoružanje grčke vojske, na čemu se sad žurno radi.

Sporazumne sile vraćaju Grčkoj njene ratne brodove.
Kb. Atena, 21. jula.

Havas javlja: Sporazumne sile su zvanično saopštile Grčkoj, da će joj se uskoro vratiti njeni laki ratni brodovi.

Neograničeni podmornički rat.

Zapljiena norveških brodova.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Christijanija, 21. jula.

Kako „Morgenblad“ javlja, sa mjerodavne američke strane je saopšteno norveškom brodarskom savezu, da će svi brodovi, koji se za račun norveške vlade grade u američkim brodarni-

se ono zvaše Albanija li, Albanez li, a vidiš kako joj je proklete ime bilo te kafane i još od tada nikako tamo ne idem pa ni sada neću ići.

Ali ja, i pored toga, ipak odlazim često i rado kod „Junaka iz Like“, kako se sada zove ta kafana. Pored dobra jela i pića i cene dosta umerene bar mu je mera tačna. Jedino ima dana kada ne rado idem tamo. A to je onda kada spazim kako se gazda opet rasposajao. Samo je u smaknutim pantalonama, koje mu jedva drže hozentregeri o ramenu a sav je polugó i slobodan. Slobodan mu razvijen, jak vrt: sa malo nakrivom glavom, slobodna mu i prsa a osobito one njegove kao butovi dečijih nogu, tako strašno razvijene gole ruke. Stisnutih ustiju, namršten i kao ozlojedjen, što mora ove „sitnice“ da radi, vidite ga kako ili sa čekićem u ruci valja burad od vina ili vuče po kafani neke teške stvari. Onda zato tada ne odlazim jer se bojim, da ga takvog slučajno, iznenada ne uhvatim i čuzme ono njegovo „umetničko nadahnuće“. Da se od jednom ne zaboravi i ne preda svome „uzvišenome pozivu“. Da slučajno tada ne uobrazi, da mu je kafana neka velika arena a mi gosti kao neki njegovi takmaci nad kojima on u hrvanju treba da odnese pobjedu pa da se onda ne razdžilita i onda sve nas ili onim čekićem po glavni ne pomlati, ili preko one svoje ruke koju većito nosi uzdignutu i u laktu malo savijenu, kao uvek spremnu da se sa svakim u koštac hvata, preko te svoje ruke sve nas kao neko slamu ne isprelomli i pobaca na podu... Dakle samo ih dana ja tamo kod „Junaka iz Like“ ne odlazim, dok sam gotovo uvek tamo.

cama, biti po naredbi Wilsonovoj zaplijenjeni i staviti se američkoj vladi na raspoloženje. Radi se o 270.000 tona brodskog prostora u vrijednosti oko 200 milijuna kruna. U pitanju je, da li će se isplata izvršiti po cijeni trga ili po ugovornoj cijeni.

Najnovije brzojavne vijesti.

Raspuštanje španjolskog separatnog parlamenta.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 21. jula.

„Az Est“ javlja preko Rotterdama iz Madrida, da je španjolska vlada naredila raspuštanje u Barcelonu sa-zvanog separatnog parlamenta.

Nemiri u Barceloni.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zeneva, 21. jula.

Prema vijesti Havasovog ureda izbili su u Barceloni nemiri. Policija je pucala. Mnogo je osoba ranjeno.

Tajna sjednica francuskog senata.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 21. jula.

Tajna sjednica francuskog senata, koja je juče poslije podne otpočela, trajala je duboko u noć. Listovi javljaju, da se sjednica nije bavila samo sa vojničkim pitanjima, nego da je pretresala i opštu politiku vlade. Povodom ove tajne sjednice senata je Ribot zamolio Renaudela da odloži njegovo pitanje o interpelaciji odnosno francuskog ustava.

Ubijen bivši glavni perzijski guverner.
Kb. Petrograd, 21. jula.

Petrogradska telegrafska agencija javlja iz Tebrisa, da je nekadašnji glavni guverner Aserbejdžana, serdar Rešik, na putu za Teheran ubijen u trenutku, kad je izlazio iz kuće guvernerove. Na njega su opaljena tri revolverka metka.

Novo englesko nadležstvo za vazдушnu službu.
Kb. London, 21. jula.

Reuter javlja: „Daily Mail“ saopštava u glavnim potezima zadatak novog nadležstva za vazдушnu službu. Prema tome će se izrada letilica uvećati u sličnoj mjeri kao u svoje vrijeme proizvodnja municije.

Grad i okolica.

Danas je neđjelja 22. jula; po starom 9. jula. Rimokatolici: Marija Magdalena; pravoslavni: Mučenik Pankratije.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.
C. i k. vojnički dom: Citaonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati ujutro do 9 sati u večer. Slobodan pristup svakom vojniku.

Beogradski orfeum (u bašti Hotel Takova): Dvije predstave, prva u 5:30 poslije podne, a druga u 8:30 u večer.
Kinematografi: Vojni kino (Kolezium): U 4:16 sati poslije podne predstave za vojnike. — C. i k. gradjanski kino (Paris): U 2:30, 4 i 6 sati poslije podne predstave za gradjanstvo. — „Sivilija“: 3:30 i 6 sati poslije podne predstave za gradjanstvo.

Noćna služba u apotekama: Od 22. do uključivo 28. jula vršice noćnu službu u Beogradu ove apoteke: Delni, Knjaz Mihajila ul. 1; Sekulić, Takovska ul. 37; Prendić, Kralja Aleksandra ulica 64.

Paroplovna veza iz Beograda za Zemun: 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 5:30, 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 prije podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30, 7:30, 8:30 i 9:30 poslije podne. — Iz Zemuna za Pancsovu: u 1 sat poslije podne i u 8 sati u večer. — Iz Pancsove za Zemun: U 6 sati u jutro i u 4 sata poslije podne. — Ladja, koja vozi između Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, neđjeljama i praznicima.

Bojni cirkus „Henrik“ (na malom Kalemegdanu). Dvije predstave. Prva u 4 sata poslije podne, a druga u 8 sati u večer.

Posjeta bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brinn“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne.

Riječno kupatilo na Savi, otvoreno od 6 sati izjutra do 7 sati u večer.

Rimokatolička služba Božja u neđjelju, 22. jula.

I. U dvoru: a) U osam sati prije podne sv. misa i srpsko-hrvatska propovjed za vojnike.

b) u deset sati prije podne sv. misa sa talijanskom propovjedi za zarobljenike.

II. U župskoj crkvi (poslaničkoj kapeli):

a) u osam sati tiha sv. misa.

b) u deset sati velika sv. misa, prethodno njemačka propovjed.

c) u četiri sata poslije podne večernja pobožnost sa blagoslovom.

Znamenit dan.

Danas jeste jedan znameniti dan u beogradskoj istoriji. 21.—22. jula 1456. godine tresli su se krvlju orošeni beogradski bedemi pod hukom jedne od najstrašnijih bitaka u svjetskoj istoriji. Toga dana na ime potukla je magjarska vojska pod čuvenim junakom Sibirjanin Jankom (Ivanom Hunyadi-em) i Ivanom Kapistranom mnogo moćnijoj vojsci, koju je vodio na Beograd silni sultan Muhamed II. Tek mnogo docnije, 1521. godine (11. augusta), pao je Beograd Turcima šaka.

Da se jave radi prijema novčanih uputnica.

Radi prijema novčanih uputnica, potrebno je da se jave gospodinu Pavlu Deniću, sa stanom u Karadžićevoj ulici broj 11 od 10 do 12 sati prije podne:

1. Mileva Janković, učiteljica;
2. Dušan Popović, učitelj iz Tetova;
3. Milivoj Petrović, učitelj iz Gjegjelije;
4. Atanasije Jovanović, učitelj iz Gorničeta;
5. Draga Kostić, telefoniskinja;
6. Aleksandar Marković, činovnik ministarstva finansija;
7. Milan O. Petrović, vojni činovnik u penziji;
8. Milan Bogdanović, kontrolor pošte;
9. Maksim Petrović, revizor u penziji;
10. Radovan Mičić, činovnik u penziji;
11. Stevan Stojanović, činovnik u penziji;
12. Lazar Bračinac, činovnik pošte;
13. Sofija Živojna Todorovića, knji-govodje;
14. Jelena Kole Rašića, učiteljica u penziji;
15. Neša Stojanović, registrar poreskog odjeljenja u penziji;
16. Petar Stejić, poslanik u penziji;
17. Maladin Tutunović, profesor u penziji;
18. Jovan Cojić, viši intendant u penziji;
19. Svetozar Protić, sreski načelnik;
20. Sima Gj. Popović, viši kontrolor;
21. Sreten Pantelić, kapetan u penziji;
22. Dragutin Nedeljković, kapetan u penziji;
23. Timotije Novaković, major u penziji;
24. Stevan Nikolić, marveni ljekar;
25. Laza Gi. Popović, predsjednik suda;
26. Agnija Mih. Pujića, upravnik pošte;
27. Janko Paunović, viši intendant u penziji;
28. Porodica Dragomira Krčalića, iz Junkovca;
29. Milan Rakočević, učitelj iz Zletova; i
30. Vitomir Nikolić, poreznik.

Prilikom prijema novca, potrebno je imati uz sebe redarstvenu legitimaciju.

U slučaju, da se ne nalaze u Beogradu, potrebno je da pošalju svoje tačne adrese, na koje bi im se novac mogao poslati.

Upis djece za školu.

Reoni opštine grada Beograda izvršice upis prijave sve djece — djaka od 6 do 12 godina starosti, radi popisa za školu za iduću školsku godinu.

Ovim se pozivaju svi roditelji, ili starijaci djece — djaka, da neizostavno izvrše prijavu svoje djece počevši od ponedjeljnika 23. ovog mjeseca pa najdalje do kraja mjeseca jula i dostave potrebne podatke o svojoj djeci kao: ime djaka, mjesto rođenja, kojoj državi pripada i čiji je podanik; dan, mjesec i godina rođjenja, vjeroispovijest, maternji jezik, koje jezike govori, kao i koju je školu do sada učio i koji razred u ranijoj godini, i da li je koji razred ponavljao. Je li kalemljen, kada i s kakvim uspjehom? Pored toga potrebno je prijaviti ime i stan roditelja ili staraoca.

Regulisanje cijena hartije i čaurica za cigarete.

Zbog znatno poskupjele proizvodnje povišena je u maloprodaji cijena monopole hartije i monopolnih čaura za cigarete, i to za knjižicu hartije (nekih 80 listića) od 10 na 14 filira, a za kutiju sa 100 čaurica od 50 na 80 filira. Nove cijene, i ako sadrže u sebi monopolski dobitak za vojnu glavnu guberniju, ne prevazilaze ni u koliko faktične cijene tih artikala u objema državama monarhije, u kojima ti predmeti nijesu monopolisani. Ujedno je poboljšana provizija maloprodavcima rečenih artikala.

Jedna nova prijatna zabava.

Jedna nova prijatna zabava za beogradjane nesumnjivo je cirkus „Henrik“, koji je dao do sada tri predstave na Malom Kalemegdanu. U sopstvenoj areni, u prilično malom prostoru, ali ipak skladno uređenom, daje predstave ovaj dobar cirkus. Prvu tačku prikazala nam je gospodjica Helene Deike, igračica na žici. Vrlo vješto i lijepo izvela nam je gospodjica puno smjelih stvari. Mlada gospodjica Tini, u husarskoj uniformi, na svom malom šarenom konjčiću, zauzela je drugu tačku programa. Sa puno elastičnosti i elegancije gospodjica nam je izvela nekoliko lijepih akata. Odmah zatim morali smo prsnuti u smijeh. Dva dobra komičara Bohoc i August, prikazali su nam više komičnih scena. Jedna od najprivlačnijih tačaka programa je vještakinja u dresiranju pasa gospodjica Rositta, sa svoja 5 dobro dresirana psa. Gospodjica Lilly, kao džokej na konju zaslužuje svaku pažnju. Isto tako svaku pohvalu zaslužuju Bibbi i Bobb, vještaci na raznim muzičkim instrumenti-

ma. Gospodja Henrik, direktorka cirku- sa izvela nam je vanredno lijepih stvari kako na konju, tako i u vještini gadjanja i gimnastici, pa zaslužuje opštu pohvalu. Sestre Rieffenech, dve lijepe simpatične mlade djevojke, kao izvrsne gimnastičarke zauzimaju vanredno lijepu tačku. Gospodja Könyot Gertrude, školska jahatičica pokazala je na svom konju, šta sve može da do dobro dresiran i naučen konj. Konj je odigrao više raznih valcera, polki i tako dalje. Ova divna tačka topla je pozdravljena od publike. Gospodin Karoly, vještak sa lutkama, takodje zauzima lijepu tačku u programu. Gospodja Agnes, džokejska jahatičica privukla je opštu pažnju. Salonsko-akrobatska grupa od 4 dame i 2 gospodina dala je puno vanredno lijepih akrobatskih akata. Kao završnu tačku programa ispunio je mladi Tlich Ernő, meksikanski jahač sa svojim smjelim meksikanskim jahanjem. U opšte cirкус zaslužuje svaku pažnju. U njem se može prijatno provesti veče u šali i smijehu, gledajući lijepe razne, kako akrobatske, tako i jahačke vještine. S toga ga kao lijepu i prijatnu zabavu topla preporučujemo.

Vesela predstava u c. i k. pričuvnoj bolnici „Brčko“.

Juče poslije podne priredio je u bašti c. i k. pričuvne bolnice „Brčko“ poznati iluzionista i čitalac misli Carmellini veselu predstavu, kojoj je prisustvovalo više stotina ranjenika i bolesnika, kao i časnici i liječnici zavoda. Predstava je trajala više od jednoga sata i uspjela da ne može bolje. O Carmellinijevoj umjetnosti već smo pisali u prikazu beogradskog orfeuma, pa nije potrebno, da se opetujemo. Ranjenici i bolesnici, ugodno zabavljeni naročito njegovim šaljivim predavanjem, burno su mu odobravali.

Traže se:

Društvo Crvenoga Krsta u c. i k. vojnoj glavnoj guberniji Srbije, poziva radi primanja novca niže imenovana lica, ako su u Beogradu, da se javne lično sa legitimacijom (prijavnom listom), inače da pošlju tačnu adresu i označe najbližu poštu, koja prima novac upućenom. I. Zastupniku blagajnika Društva Crvenoga Krsta u c. i k. vojnoj glavnoj guberniji u Srbiji g. dr. Marku T. Leku, profesoru, Beograd, Vatrosgasna ul. 15, I. sprat, sa pozivom na broj, koji se pred svakim imenom nalazi.

Broj 1922 Milenija Mil. Mirković, Stepojevac; 1923 Jovan Ristić, posluž. min. unutr. dela; 1924 Stanko Živković, pisar solare; 1926 Čaja Gjordjević, čin. fabr. duvana; 1927 porodica Radovana Gjordjevića, knjigovodje fabr. monop.; 1928 Zorka Gjurgjanović, nadzorn. fabr. duvana; 1931 Jevrem Gjurčić, pisar monop. uprav.; 1932 Mileva udova Petra Kostića, sresk. kapet.; 1937 porodica Ljubice Milovanovića, telefon. Jagodina; 1938 porodica Ilije P. Parlića, svešt.; Vučitrn; 1941 Zorka Aćima Sekulića, supruga svešt.; Beli Potok, Velika Ivanča; 1945 za ženu i djecu Aleksija Gjordjevića, penz. učit., Beograd, Bogojavljevska 14; 1953 porodica Isaka B. Kona, Velika Bijaka; 1954 Miloja Lukić, Ritopek; 1960 porodica Milena Uzumovića, bivš. gostioničara; 1964 Angelina Alekse Popovića, udova, Resavska ul. 5; 1986 Zivana Marka Markovića, Petka—Lazarevac; 1987 porodica Lazara Mijeđija, katol. vladike; 1997 Plaka, udova Luke Popovića, svešt.; Skoplje; 2002 Angelina Alekse Popovića, udova, Resavska 5; 2004 Mara Zivorada Trifunovića, okr. pisara, udova; 2005 sin pokojn. Anke i Radisava Ljubosavljevića, kod Mih. Milojevića, svešt. u Nemenički; 2008 Rakila, udova Mihajla Angelkovića, žandar. narednika, Vodovodna 19; 2009 Lepasava, udova Mijata Paunovića iz Resnika, srez vračarski; 2010 Mileva, udova Milića Milovanovića iz Resnika, srez vračarski; 2012 Marija Ivana Peskarevića; 2013 Miloš Bajanović, bivši ekspeditor zvaničnih novina; 2014 Persa M. Filipovića, Kralja Aleksandra ulica; 2015 Jovanka Adamović, Goleš—Prijeplje; 2017 Aleksandra Petronija Mitrovića, bivš. admin. čin.; 2018 Petronija Jankovića, Prištinska 55; 2019 Katarina Popović, Zarkovo 133; 2020 Ružica Gajić iz Bačevca kod Umke; 2021 Milica Spasoja Aksentijevića udova iz Mirijeva; 2022 Porodica Dragolja (Spraić) Spraić, Valjevo; 2023 Rista Nikolić, posluž. željezn. direkcije iz Beograda; 2024 Evica Rešegić, čin. željez. direkcije, Makedonska ul. 31; 2025 Dušan A. Ristić, čin. željeznički, Čačak; 2026 udova Danica Raše Milosavljevića, svešt., Aleksandrova.

II. g. Ivanu Zankovića, Kralja Aleksandra ul. 130, od 3 do 5 po podne; Božica P. Aleksić, Vranić.

III. g. Bogdanu Jakšiću, p.predsjedniku odbora Društva Crvenoga Krsta u c. i k. V. G. G.S. u Kruševcu.

Djeca Zorke Popovića, bivš. učiteljice; Milka Filipović, učit. iz Trvdjevca; Mileva Popović iz Ražnja; Trajko Mihajlović, učit. iz Donjeg Stupnja; Dobrinka Mihajlović, učit. iz Donjeg Stupnja; Marija Ilić, učit. iz Skoplja; Paraskeva Radović, učit. iz Varvarina; Jelica Janković, učit. iz Varvarina; Anka Obrenović, učit. iz Donjeg Krčina; Porodica Borivoja Vemla; Porodica Dragoljuba Ilića, vojn. čin.; Porodica Spiro Kostića, vojn. činovnik.

Porodice: Nikole Nikolića, vojn. čin.; Mirka G. Radonjića, rez. poručnika iz Smiljeva; Josifa Nagu (Joze Na-

ča); Milenka Markovića iz Bivolja; Arsenija V. Vranovića, Dragiša Leševića, rez. poruč. iz Mačkata; Milovan Milovanović, Vrnjci i Novice Vulovića; Učitelji: Milutin Cakić, Vitoševac Stalać; Natalija Cakić, Vitoševac Stalać; Zagorka Kazimirović iz Jakubovca; Jelica St. Stanković iz Varvarina; Anka Obrenović iz Donjeg Krčina; Milica Jocić iz Vel. Siljegovca; Radovan Stojanović iz Blaževa;

Zeljezničari: Boža Ilć, konduktor iz Vrnjaca; Ivko Županjac, skretničar iz Lapova;

Dimitrije Milenković, šumar iz Vrnjaca; Jelisaveta Velimira Milosavljevića i Katarina Božidara Milosavljevića iz Brzana; Mihajlo Lazić, posluž. iz Obiljeva; Darinka Lihinić, prakt.; Danica Dimitrija Stojakovića i Milka Lazara Matijevića, ekonoma zaječarske bolnice.

IV. Stevi U. Gjorgjeviću, Kralja Milutina ulica 32;

Mileva Gjorgjević, učit. iz Male Ivanče i Jovan T. Dimitrijević iz Beograda.

V. g. Jettimiru D. Popoviću, inspektoru željezn. direkcije, Balkanska ul. 34, svakog radnog dana od 3 do 5 sati po podne;

Kočničari: Jovan Stojković, Zdravko Nikolić i Mihajlo Milić.

Čuvari telegrafa i čuvari telegr. magacina: Nikola Misić, Veljko Mihajlović, Nikola Mihajlović, Dušan Mihajlović i Arandjel Mikić.

Desetari: Valentin Rebol.

Čuvari pruge: Alka i Kitić, Milovan Knežević, Ilija Radovanović, Milan Misić, Viden Matejić, Mirko Mihajlović, Blagoje Milenković, Nikola Radenković, Nikola Kostić, Dragutin Kostić, Ljubomir Radivojević, Jovan Randjeljić, Toma Ranković, Velisav Knežević, Stojan Krstić, Zivojin Lazarević, Dragutin Lazarević, Kosta Nastasijević, Jordan Nastić, Radovan Nikolić, Milorad Mitrović, Dragoslav Milenković, Radisav Milenković, Cvetko Milosavljević, Mata Matejić, Vukadin Marković, Kosta Mladenović, Vasilije Mitrović, Ignjat Masić, Milan Milosavljević, Vukadin Miljković, Arton Nikolić, Ilija Nedeljković, Miloš Nikolić.

Skretničari i željezničari: Obrad Stojković iz Ralje; Živko Popović, Arsa Mladenović, Stanoje Milošković i Mihajlo Milić.

Zeljeznički penzioneri: Sofija Vlade Čirkovića ili Čirjakovića i Mica Vorgić.

Narodna privreda.

O proizvodnji ranoga povrća.

(Nastavak).

Kad da otpočemo sa toplim lejama?

Kad ćemo otpočeti sa toplim lejama, to zavisi od naše volje. Sa sijanjem najranijeg povrća, možemo otpočeti već oko polovine mjeseca januara. Neki to čine već oko Božića, ali je to vrlo rizično, jer je odviše rano za obične, proste tople leje.

Sa toplim lejama obično se otpočinje mjeseca februara. Ako htjedemo, da otpočemo ranije, onda na polju još nije povoljna temperatura za naš rad, jer se leja brzo hladi; za naš posao, sunce još nije dovoljno toplo. Pa i kad bi sunce bilo povoljnije, opet ne može u leji svako povrće da bude napredno; morali bi se ograničiti samo na izvjesne sorte. Od druge polovine mjeseca februara, nastaje pravo vrijeme, da otpočemo sa proizvodnjom u toplim lejama; vidnije je, toplije za pripuštanje svježeg vazduha s polja, jer je s dana u dan sve toplije.

U mjesecu januaru je malo sunca, a velika zima, a eventualno i snijeg, pa je s toga ovaj mjesec i najnepodesniji za otpočinjanje rada u toplim lejama. U ovom mjesecu treba da se ograničimo na spremu svega onoga, što će nam biti potrebno za dočim rad na izvođenju najranijeg povrća u toplim lejama.

Februar je najvažniji mjesec za sijanje i izvođenje rasada od najranijeg povrća za tople leje. Salatu, koju ćemo dočim rasaditi, treba prvo da posijemo, da dobijemo što ranije rasad za rasadjivanje. U isto vrijeme treba posijati i mrkvice i rotkvice. Sunce je već toplije i ono sad već bolje potpomaže onu toplu u leji, koju je od ozdo proizvelo djubre. Pošto u ovom mjesecu još bivaju jači mrazovi, to moramo još odmah pri samom zalazu sunčevu leje dobro pokriti, da ih od hladnoće očuvamo.

Mart je najglavniji mjesec za njegevanje posejanog, rasadjenog i već poraslog povrća u toploj leji. U ovom mjesecu nastaju već ljepši dani, pa će nam biti i moguće, da češće otvaramo prozore i da ih duže držimo otvorene i što više spoljnje, svježeg vazduha u leju pripuštam, da se povrće okrijepi i da se u leji ne stvara pljesan i trulež. Zato ipak moramo leje preko noći redovno pokrivati. Čim se ukažu topliji dani, možemo sa rasadjivanjem nježnijeg povrća otpočeti. Neko je povrće već i stiglo za potrošnju.

April je već mnogo topliji, ali je varljiv, promjenljiv. Sad već, malo po malo, nastaje rasadjivanje onog rasada, koji je izveden za rasadjivanje na otvoreno polje. Prozori se više otvaraju, a povrće se u leji ustojanom vodom više zaliva. Povrće iz leja, sad se već u veliko troši.

U mjesecu maju već po malo prestaje novo sijanje i proizvodnja ranog povrća u toplim lejama, pošto polagan-

stiže za potrošnju i ono na otvorenom polju ranije posijano i izvedeno povrće. Samo one leje, u kojima još stoje krastavci, dinje, patlidžani i drugo osjetljivije povrće, moramo preko noći pokrivati, jer biva, da su i u ovome mjesecu noći još hladne. Krastavci se već i troše.

Mjeseca juna sazrijevaju i prve dinje. Ispražnjene tople leje, mogu se sad još upotrijebiti za sadjenje patlidžana i pasulja za dočim upotrebu.

Mjeseca jula, avgusta, septembra i oktobra, ne samo da u toplim lejama ništa ne sijemo, ne sadimo, nego smo iz njih već sve i potrošili. Ali zato treba sad, što prije, da izvadimo zemlju i sagorjelo djubre iz leja i da ga smjestimo na gomilu, da dobro izmešamo i od te smjese da spremimo zemlju za nove leje. Daske, prozore i sve ostalo što pripada toploj leji, treba smjestiti na sigurno mjesto i čuvati do upotrebe, a rupu pokriti daskama i slamom da se ne napuni vodom.

Novembar i decembar za nas su mjeseci beznačajni.

Djubre i toplota.

Za tople leje potrebna je, pre svega, izvjesna toplota, kojom ćemo zagrijavati zemlju u toploj leji; od tada i naziv „topla leja“.

Sunčani zraci, koji kroz prozor u toplu leju prodiru, zagrijavaju onaj prostor između zemlje i prozora; ta toplota ne može kroz zatvorene prozor da izide na polje, i tako se onaj mali prostor sve više i više zagrijava. U tom se zagrije i zemlja; šta više, ako je sunce jače, može zemlja i da se pregreje.

Pa i pored svega toga, za toplu leju, odnosno za naše ciljeve, nije dovoljna ona toplota, koju nam u to doba godine daje samo sunce. Baš u samom početku godine, kad je na polju najveća studen — zima, sunce nisko stoji, pa ne može ni približno da nam daruje onu toplotu, koja je potrebna za porašćivanje povrća u leji u ono doba godine, kad mu vrijeme nije. U opšte je toplota, koju nam sunce u to doba daje, nepostojana i nepouzdana. Tek dočim se može biti povoljna za proizvodnju povrća u toplim lejama, kad već sunce na nebu visoko stoji i duže traje. S toga se moramo za raniju proizvodnju postarati za potrebnu toplotu još i s druge strane. Tu toplotu dobijamo uslijed sagorjevanja, truljenja raznovrsnog materijala, kao što je konjsko, ovčije, kozije i živinskog djubre, šušanj (suvo lišće) i druge stvari, koje se u iskapanu rupu ubače i slože. Te se stvari, tako u rupi složene, za nekoliko dana „upale“, pa zagriju i zemlju i vazduh u toploj leji.

Za proizvodnju potrebne toplote za naše ciljeve, dolazi na prvo mjesto konjsko djubre, jer nam ono daje najpouzdaniju, najveću, najtrajniju i najjednostavniju toplotu. Sve su druge vrste djubre nepouzdan, ne daju veliku toplotu i ne traju dugo. Konjsko djubre brzo se zagrije i bude, prema kakvoći, tako toplo, da smo jedva u stanju da pridržimo ruku u njemu.

Za čimje, odnosno najranije izvođenje izvjesnog povrća, a naročito onog, koje za svoje potpuno razviće iziskuje najveću toplotu, kao npr. što su dinje, krastavci i dr., ne možemo drugo djubre ni upotrijebiti, do samo konjsko. Za dočim proizvodnju pak, kad sunce jače ogrije, možemo s konjskim pomešati i govedje, ali se sa ovom smjesom prave obično tako zvane „mlake“ leje; u ostalom, to zavisi od procenta, koliko ćemo konjskom djubretu dodati govedjeg.

(Nastaviće se.)

Poslijednje brzojavne vijesti.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 21. jula.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

U Flandriji je i juče bilježila vatrena borba, koja je samo od vremena na vrijeme popuštala od svoje žestine. U Artois u pojačala se juče topnička djelatnost između kanala La Bassee i Lensa, a poslije podne i na obim obalama Scarpe. Kao i predjašnjih dana ostali su i juče za neprijatelja bez ikakva uspjeha jaki napadaji njegovih izvidničkih odjeljenja protiv više mjesta našega fronta.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Vatrena djelatnost bila je jaka samo u srednjem dijelu Chemin-des-Damesa. Do francuskih napadaja dosada nije došlo. Naprotiv su uveče provalili dijelovi jednog westfalčkog pučaka u neprijateljski položaj, gdje su svladali posadu, a onda se sa svog smjelog preduzeća opet u potpunom broju povratili u naš položaj, povešti sa sobom 100 zarobljenih francuskih vojnika. Isto su tako i kod Fort de la Ompelle (jugo-istočno od Reimsa) i na obim obalama Maase privela naša izvidnička odjeljenja u svježem nastajaju veći broj zarobljenih neprijateljskih vojnika.

Front vojvode Albrechta württemberškog:

Nikakvih naročitih događaja.

Istočno bojište:

Front maršala princa Leopolda bavarskog:

Naše su navalne kretnje u istočnoj Galiciji uzele smjerani tok.

Iza svom brzinom odstupajućih ruskih snaga, od kojih su se dosada samo dijelovi upuštali u savezničke borbe, naše su čete u žestokom nastajaju prekorabile drum Zloczow—Tarnopol s obje strane jeziorne u širini od 40 kilometara. Gdje god se neprijatelj odupro, bio je bačen u brzom naletu. Kao i prošlih godina, tako i sada zapaljena sela i velika razaranja pokazuju put, kojim Rusi uzmiču. Očekuju se dalje borbe. Sjeverno od Brzezana zauzele su austro-ugarske čete poslije žilave borbe opet svoje položaje, koje su izgubili 1. jula. Južno od rijeke bačen je neprijatelj preko Babina. Kod Nowice zauzeli su na jurš njemački i austro-ugarski pučkovi ruske višinske položaje u prkos žilave obrane. Od Stochoda do istočnog mora mnogostruko se pojačala vatrena djelatnost; naročitu je žestinu ona dosegla između Krewa i Smorgona te kod Dvinska.

Front general-pukovnika nadvojvode Josipa:

U sjevernom dijelu šumskih Karpat i dalje je trajala živahna vatra.

Front maršala pl. Mackensena:

Na Seretu su se Rusi i Rumunji pokazali aktivnijima nego li do sada. Vlastiti napad na ušću Rimnicula donio nam je 80 zarobljenih Rumunja i više mašinskih pušaka.

Na mačedonskom frontu položaj je neizmijenjen.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Austrijski večernji izvještaj.

Kb. Beč, 21. jula.

Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Dogadjaji u istočnoj Galiciji teku povoljno. Ruska tarnopolska mosna brana već je na dohvat savezničkih poljskih topova.

U junu potopljeno 1,016.000 tona.

Kb. Beč, 21. jula.

Prema konačnim podatcima uništeno je od podmornica u mjesecu junu svega 1,016.000 tona trgovačkih brodova. Od početka neograničenoga podmorničkog rata potopljeno je svega 4,671.000 bruto tona trgovačkih brodova naših neprijatelja. Na tom uspjehu imaju velikog udjela i austro-ugarske podmornice naročito naši podmornički čamci za polaganje mina pod vrsnim zapovjedništvom svojih časnika.

Naša ofenziva protiv Rusije.

Kb. Beč, 21. jula.

(Zbog zadocnjenja nešto skraćeno): Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju između ostaloga: Proboj, koga su izvršile savezničke čete, uspješno se iskorišćuje. Pod pritiskom naših četa, koje se bore besprimjerno junaštvom, Rusi podjednako uzmiču, pokušavajući na pojedinim mjestima da zalazničkim borbama za tegnu naše prodiranje. Broj dosada učinjenih zarobljenika povišuje se neprekidno. Naše napredovanje pogoduje i lijepo vrijeme. U borbi uzimaju snažnog udjela i naše letilice, koje naročito u progibanju neprijatelja sa svojim mašinskim puškama čine veliku uslugu. Vojnička postrojenja u Tarnopolu bombardirana su od naših letilica s dobrim uspjehom. Ne može se dosta naglasiti, da se način borbe revolucionarne Rusije, natjerane u borbu od zapadnih sila i Amerike, u bezobzirnosti i vandalizmu u ničim ne razlikuje od načina borbe carističke Rusije. Kao i u god. 1915., tako i sada ruske čete, inspirisane od Kerenskog, sva mjesta, koja moraju da prepuštaju pobjednicima, zapaljuju. Jedno zapaljeno mjesto za drugim označuje put, kojim Rusi uzmiču. Savezne su čete juče uveče na jurš zauzele jezioru, koja leži na tarnopolskom drumu 15 kilometara istočno od Zborova. Kod Nowice, gdje su se Rusi žilavo odupirali, poslije besprimjerne borbe uspjelo je hrvatskim i bavarskim četama, da na jurš zauzmu dalju jednu visinu. I sa svih ostalih dijelova fronta javljaju o nizu uspjelih preduzeća naših navalnih četa.

Njemački parlamentarci kod cara Vilima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 21. jula.

O konferenciji njemačkog cara sa vođama stranaka javlja se, da je sebi car juče dao po prvi puta predstaviti vođe stranaka. Prisustvovali su: kancelar, državni tajnici i članovi saveznog vijeća, a od poslanika Reichstaga: Kämpf, Dove, Paahche, Fehrenbach, Erberger, Mayer, pl. Payer, Fischbeck, Müller-Mainingen, socijalistički vođ Scheidemann, Ebert, Südekun, David, Molkenbuh, prof. Westarp, pl. Heydebrand, princ Schönaich-Carolath, Stresemann, Ricklin, Behrens, Warmuth i Sayda. Car je tom prilikom govorio prvi puta sa socijalno-demokratskim zastupnicima kao o-ficijelnim predstavnicima socijalno-demokratske stranke.

Kerenskij ruski ministar predsjednik

Kb. Amsterdam, 21. jula.

Reuter javlja iz Petrograda: Prema „Börsenzeitung“—u knez je Lwow demisionirao. Ministar predsjednik je postao Kerenski, koji privremeno ostaje i ministrom vojnim. Čereteli je imenovan ministrom unutrašnjih djela, a zadržao je privremeno i ministarstvo pošta i brzojava. Nekrasov je privremeno preuzeo portfelj ministarstva pravde.

Proglšenje kimske nezavisnosti.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 21. jula.

Stockholmski izvjestitelj „B. Z. am Mittag“ brzojavlja svome listu: Sa visoke turske strane doznajem pod izvjesno, da se Krim proglasio nezavisnim.

Rastjerana дума.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 21. jula.

„Petit Journal“ javlja iz Petrograda, da su vojnici preobraženog puka rastjerali duma, koja je juče htjela da održi sjednicu.

Prvi ženski ministar u Rusiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 21. jula.

„Politiken“ javlja prema petrogradskim vijestima, da je na mjesto odstupivšeg ruskog ministra za narodnu ishranu imenovana grofica Panin. Ona je prvi ženski ministar otkad postoji Rusija. Dosada je grofica Panin bila šef jednog odjeljenja istog ministarstva, na čije je vodstvo sada pozvana.

Priposlano.

Beogradski orfeum.

Poslije sjajnoga uspjeha početne predstave polje je beogradski orfeum i na sljedećim predstavama odličan uspjeh. Bašta kod „Takova“ bila je svih večeri kao i na uvodnoj predstavi prepuna. Tom prilikom se preporučuje svijetu, da sebi na prethodnoj prodaji preko dana (od 10—12 sati prije i od 2—6 sati poslije podne) osigura bolja mjesta.

Danas u nedjelju 22. jula biće pored redovne večernje predstave i jedan „matinee“ (popodnevna predstava), koja će zbog velike vrućine početi u 5½ sati poslije podne, a sa istovjetnim programom kao i za večernju predstavu.

Zvanične objave.

OBJAVA.

o dužnosti prijave gume od bicikla (dvo-kolica).

Sva lica i poduzeća, koja imaju na sačuvanju gume od bicikla u cijelini komadima ili otpadcima, imaju svu količinu — što su je imali 15. jula 1917. najkasnije do 10. avgusta 1917. prijaviti pismeno onom okružnom zapovjedništvu, gdje stalno borave.

Ove prijave moraju sadržavati:

1. Broj gumnih kotača, kad otpadaka težine.

2. Ime i stan vlasnika.

Neizvršenje ove prijave, kao i prijave nepotpune ili neistinite, te svako saučestovanje u tom, da se gore navedenoj dužnosti prijave ne udovolji, kazniće, u koliko dotično djelo ne podleži strožoj kazni, okružna zapovjedništva novčanom kaznom do 500 kruna ili zatvorom do 14 dana.

Ovo naredjenje stupa na snagu danom proglašenja.

OBJAVA.

Ovim se objavljuje da radi porezivanja dolaze na red sljedeće ulice:

I. Komisija:

23. jula: Kralja Milutina.
24. jula: Kraljice Natalije.
25. jula: Gimnazijiska.
26. jula: Poslanička, Dvorska, Deyojačka.
27. jula: Makenzijska.
28. jula: Zorina.

II. Komisija:

23. jula: Veliki Stepeni, Ružina.
24. jula: Riga od Fere, Kralja, Trojanska, Uskočka, Kosacića, Kapetan Mišina, Zmaj od Noćaja.
25. jula: Jovanova.
26. jula: Cara Uroša.
27. jula: Dobračina, Veliki Trg, Višnjiceva.
28. jula: Kneginje Ljubice, Simina.

III. Komisija:

23. jula: Uska (Čukarica), Zadrugarška (Čukarica), Topčidersko Brdo.
24. jula: Sv. Ćiril i Metodije, Topčiderski put, Uzička, Trkalište, Banjičko Brdo, Bulbulder.
25. jula: Fruškogorska, Kamenička, Jevremova br. 1—47.

26. jula: Jevremova broj 48—77.

Topčiderska (Sarajevska, br. 1—31).

27. jula: Topčiderska (Sarajevska) br. 32—37.

28. jula: Miloš Veliki br. 1—69.

C. i k. okružno zapovjedništvo za grad Beograd.

Engleska i njeno radništvo.

Mnogo je muke imalo englesko ministarstvo municije, dok je uspjelo, da savlada štrajk u municionoj industriji i da pretjama i obećanjima privoli radnike, da se ponovo late posla.

Engleska štampa konstatuje taj fakt sa isto onoliko zadovoljstva, sa koliko je prije toga iskazivala svoju uznemirenost zbog vrenja među radništvom. Ali sa ponovnim stupanjem štrajka u rad nije još riješen engleski radnički problem. Na protiv, pojave privredne i političke prirode na djelu su, da ubrzaju preokret u krugovima engleskog radništva od početnog ratnog oduševljenja do u radikalnu opoziciju.

Prostrano zasnovanoj agitaciji Lloyd George-a bilo je pošlo za rukom, da engleske radnike, koji su još neposredno prije rata svojim štrajkovima socijalno revolucionarne tendencije ugrožavali engleski privredni život, uvuče u neku vrstu ratne vrtoglavice i da ih za ovu hipnotiče. Govorničkom daru wališkog advokata bilo je pošlo za rukom, da radnička udruženja toliko zaplaši njemačkim baukom, da su ova zaboravila na sve tradicije i uskočila na klizavo polje municionog zakona.

Ali praksa je brzo razhladila njihovo oduševljenje. Postepeno je počeo engleski radnik da osjeća loše strane toga zakona na samom sebi; on je počeo da uviđa, da je izgubio svoju mnogohvaljenu slobodu i da je dopao u formalno ropstvo.

Od uvođenja municionog zakona pa na ovamo štrajkovi nijesu u engleskim industrijskim središtima nikad prestajali, u prkos strogim kaznenim pretjama. Veliki štrajk prošle godine u Cloydu, štrajkovi početkom ove godine u Liverpoolu, na Tynu i u Baarowu u glavnome se svode na nezadovoljstvo sa zadatkom prava samoopredjeljenja. Isti uzročni su izazvali i posljednje štrajkove, od kojih pate poglavito municione fabrike u Londonu, Manchesteru, Sheffildu i čitav niz drugih velikih industrijskih središta i koji su uzeli takav obim, da engleski listovi već počinju da govore, kako se time najozbiljnije ugrožava nastavak rata.

Malim koncesijama od strane vlade prilikom preinačavanja municionog zakona nije kriza nikako skinula s dnevnog reda. Radništvo se na protiv i dalje gorko žali, da vlada ne štiti dovoljno njegove interese na prema interesima poslodavaca i da se patriotski osjećaji engleskog radništva bezbitno iskorišćuju od strane onih, koji jure samo za profitom.

Izdanci za život su jako skočili i ne stoje u pravilnoj srazmjeri s povlašćenjem cijena nadnica. Uz to dolazi, da je fizička moć za rad zbog trogodišnjeg teškog posla kod radništva znatno popustila i da su radnici u municionim fabrikama prinudjeni da i bez jednog dana odmora u sedmicu vrše najteže poslove.

Novo regulisanje pitanja o nadnicama od strane vlade, kojim se navodno štite interesi radnika, jeste po jednom dopisu „New Statesman“-a iz radničkih krugova puno zamk za radnika i ništa drugo od sraman izum, koji primorava radnika uz određenu nadnicu na rad, sličan ropstvu. Dopisnik veli, da će biti kažnjiva nemarnost od strane vlade, ako ova odmah ne pristupi ispravci pogriješaka radi otklanjanja nezadovoljstva među radnicima.

U prkos svima uvjeravanjima vlade radništvo je izgubilo povjerenje prema dobroj volji državne uprave. Iz pitanja, koje je „Manchester Guardian“ uputio radničkim udruženjima u raznim štrajkaškim središtima, vidi se, da nijesu samo brige za sadašnjost, već i povećanoj mjeri brige za budućnost, koje su naglone englesko radništvo u tu borbu. U krugovima „Trade-Unions“ postoji bojazan, da će poslodavci pokušati, da pod zaštitom municionog zakona stvore sebi rezervoar jeftine radne snage, koji će u kritičnom vremenu prelaziti iz ratnog stanja u mirno stanje potpuno poslušiti na to, da osuđevanjem štrajkova i smanjivanjem nadnica napada s leđa društvene organizovane radnike.

Nije nikakvo čudo, što na ovako polje, zasijano tolikim nezadovoljstvom, počinju izvanredno da utiču događaji u Rusiji. Ideja društvene revolucije, koja je još prije rata upravljala štrajkovima, ponovo je u Engleskoj oživila. To tvrde bezpristrani posmatrači, kojima se mora vjerovati, a to svjedoči i velik radnički kongres u Leedsu. Njega su doduše sazvale radnička stranka i britanska socijalistička stranka, ali su se tom pozivu odazvali ne manje od 1200 izaslanika radničkih udruženja iz cijele Engleske.

U engleskim vladinim krugovima nijesu neobavješteni o značaju toga pokreta. On se u istini smatra kao važan simptom početka temeljnog preokreta u pogledima engleske rad-

ničke mase, ma da se štampa trudi da ga predstavi kao da je bez ikakve važnosti dall će ratnoj trubi Lloyd Georgea početi za rukom da nadvlada mirovnu glazbu Ramsaya Macdonalda, ostaje svakako i dalje otvoreno pitanje.

Nova znanost.

Oduvijek je karakteristika rata bila: uništavanje plodova ljudskog rada na svakom polju. To je njegova direktna posljedica; indirektna je: nazadovanje čovječanstva ili — ako ništa — stagnacija na prosvjetnom polju. To žalosno stanje traje, srećom, samo neko vrijeme, jer ubrzo nastane reakcija i čovječanstvo nastavlja opet svoj put u staroj kolotečini, koja vodi k napretku.

U današnjem svjetskom ratu izbilo je na javu mnogo toga, što je čovjeka čudom začudilo. Načela i mišljenja, koja smo držali, da ih je iskustvo i logika tako čvrsto utvrdila, e smo ih gotovo neoborivim smatrali, odjednom su oborena, a na njihovo mjesto upraviše se nova načela i nova mišljenja. Neke grane ljudske znanosti skrenuše sa stare staze u sasvim novu, na koju ih je ovaj rat uputio. Uopšte svjetski je rat otkrio i novih ciljeva i novih horizontata, pa mislim da ne pretjeravam, kad kažem, da je on čovječanstvu bio doduše okrutan, oštar i opor učitelj, ali opet učitelj.

Nije li zar čudna i do sada neviđena pojava, da, dok se čitav svijet u ljutoj i ogorčenoj borbi usred svakojačih duševnih i tjelesnih patnja krvavi i troši, nova znanost niče i nad ruševinama svoje svježe lice pomalja? Sasvim nova znanost, koju niti je ko dosada naslućivao niti joj je imena znao: „Geopsihologija“. Zna li vi, što je to? Ne, pogotovo. I baš je ove godine 1917. nadjenuto ime toj novorođenoj struci ljudskoga znanja, a temelj joj je udarila knjiga Vilima Hellpacha: „Geopsihične pojave“, štampana u Leipzigu Engelmannovom nakladom.

O tome ću da izvjestim čitaoca.

Geopsihologija ispituje, „koji je utjecaj zemlje na ljudsku dušu“. Svaki je od nas imao prilike da se uvjeri, kako promjene vremena djeluju ne samo na naše tijelo, već i na naše „raspoloženje“. Nova se znanost bavi jedino „duševnim utjecajem“ i ide za tim, da nadje put i način, kako se taj utjecaj očituje, i da mu utvrdi zakone, po kojima se pojavlja. Geopsihologija je — da tako rečemo — tek u povelju, pa niti je njezino polje obradjeno niti dogleđno ograničeno. Ali joj je opet Hellpachova knjiga udarila dobru osnovu za daljnji rad.

Vrijeme, klima i predio, u ta tri glavna poglavlja svrstava pisac utjecaj zemlje na ljudsku dušu. Vrijeme na koncu konca nije drugo već „vjetar“. Od svih vjetara pak najvažniji najjače utječe na čovjeka. Ima nekoliko vrsti vjetrova i sve su na zlu glasu; ali je najzloglasniji onaj, što ga u Dalmaciji zovu „gnjila jugovina“. I jači je efekat onog kratkog vremena, što proteče prije no će jugovina buknuti, od efekta same jugovine, kad je već otpočela puhati. Čovjek se pričinja, kao da si ga poklopio olovnim plaštom. Energija zamre, a na njezino mjesto stupa apatična prevolnost. Duša se previja u osjećaju nekog tupog očajanja, u patnji nekog dubokog prezanja, u slutnji neke neizvjesne nesreće, što čovjeku kanda iz daleka prijeli. U tim smo časovima apsolutno nesposobni za rad, a osobito za uman rad. Fizični je efekat: disanje s nategno, težina uda, glavobolja. Reakcija nastane tek onda, kad se ona nesnosna električna napetost iskali u gromove, u munje, u kišu, biva kad prasne oluja. Tad se čovjek osjeti zdravijim, jačim, svježijim i kao preporođenim. Tome se učinu niko ne može oti.

Jednako tumači Hellpach i „vilmšku šibiku“. Tako se zove onaj račvasti komad drva, kojim čovjek pogadja, gdje ima u utrobi zemaljskoj izvor vode ili naslaga kovine. Nijemci to zovu „Wünschelrute“. Zemlja nije svugdje sastavljena od istih elemenata, pa prema tome, kako je zemaljska kora sastavljena — veli Hellpach — tako će i čovječja duša drukčije reagirati. Naravno, mlada znanost tu posvema luta u mraku: ne samo što nije imala kada da otkrije zakone, koji će je voditi, već nije čak niti nazrela stazu, kuda će krenuti.

O utjecaju „klima“ na čovjeka ne treba trošiti mnogo riječi. Čovjek se teško aklimatizira u tropima kao i na polu. Onamo ga obori mahnita vrtoglavica, a ovamo indiferentnost za život. Pod klimatičke bolesti spada također i „brdska bolest“, čisto duševna bolest.

Takodje drukčije djeluje na dušu dan, a drukčije noć; drukčije opet i godišnje doba, u očetini i u pojedinačnim fazama. Čak i ona bolest, vulgarno poznata pod imenom „mjesecnost“, nije drugo zapravo već astropsihična pojava.

I „predjeli“ djeluju na čovječju dušu. Nema dva kraja na čitavoj zemlji, da su jednakog oblika ili jednake boje, i iz svakog izbija drugi sušnji i drugi miris. I to sve mora da na razan način djeluje na čovjeka. Zadaća je mlade geopsihologije da utvrdi zakone, koje zavrij razum već nagadja, da moraju opstojati.

To je napokon pitanje vremena.

Savremena priča.

Osjećaju „Hrvatska Obrana“ donosi ovu dirljivu priču:

Vozeći se nekoga dana tramvajem, upoznao sam jednoga „čiču“ iz Tenja. Slajao otraga, naslonjen o ogradu, skinuo šešir, a sunčane zrake poigravale se s njegovom sjedom, raskuštranom kosom. Svaki bi čas desnom rukom otro oči, na koje su navirale suze. I kad je god povukao rukom, otro ju maramicom. Njemu nasuprot sjedio seljak, biče da je iz Srijema. Razgovarali su.

— Već godinu dana i više što nemam vijesti od sina, — počeo da se tuži Srijemac. — U Rusiji je, sam Bog bi znao, da li je na životu. Da se bar javi: živ sam i zdrav — ali ovako ne znaš na čemu si. Žena mi kuka, što da joj kažem? Strpi se Soko, ne plaći, daleko je, veće da nema željeznice, a što ih ima, voze, vojsku a ne poštu. Znamo gdje je, pa kako drugima tako i njemu!

— E, dragi moj — odgovara Tenjac — sretan si, ne jauči, imaš bar nade, da će se vratiti. A ja pokopao jedinca prije nekoliko nedjelja. I on je bio zarobljen, u Rusiji, pa ga izmijenili, ne moćna, a ja pošao do njega u Leitmericu.

— Gdje je to? — U Češkoj. Nijesam ni ja znao gdje je Češka. Dok nijesam došao onamo. Daleko brate. Oh što sam se navozao!... Zadobio mi se sin sušice, „abzehrung“ vele Nijemci. Sestre od „Crvenog krsta“ primile me u bolnicu, dvije su govore hrvatski, čudno znaš, onako ko da pjevaju, ali sve razumijem. Dobre ko dobar dan, pa me odvele do Marka. Promijenio se, mršav sasvim i žut. Kad me je opazio, digao se u krevetu pa će samo:

— Čako, čako moj! —

I ja kleko do njega, zapela mi riječ u grlu.

Što je radio ko mališ i sada je: gladio mi i ravnao kosu. Teško mi bilo, jub, a nesmiješ pokazati. Nije mogao pravo ni da govori. Onako na tenane tužio se na zimu u Karpatima, gdje se razbolio. U snijegu kod navale Rusa zaoštao i odveli ga kozaci. U Saratovskoj guberniji — tamo negdje dolje — ko nije bio neće pogoditi — spremili ga u bolnicu i hvalio se da su ga pazili i njegovali, dok nije za „austausch“ poslan natrag. Oči čiče iz Tenja sve se više crvenile. Napalo lulu, uzdahnuo i nastavio:

— Umro. protiv smrti nema lijeka. Do zadnjega me časa nije pustio od sebe. Pozdravio mater i seke a časna sestra i ja mu zaklopili oči. Još je rekao:

— Pripazite na zemlju, da ne bude glad!

Srijemac i mi drugi duboko dirnuti pratili smo pričanje čičino.

— Nijesu mi ga dali. Platilo bih i dvije hiljade, da sam ga smio prevesti. Ali sad ću u oktobru.

— Znaš bar kako je s tvojim, ali moj da je ondje u ropstvu poginuo — tužio se Srijemac — niti mu znam groba nit mu mogao pomoći. E pa svima je tako. Nijesmo mi dva sami. Iz našeg sela koliko ih palo, a za kolike nemamo vijesti! Božja volja. Zito je lijepo a biče i kukuruza, a ne bude li suše, vina ko nikad!

Čiča i Srijemac raspravljali o žetvi i skupoći. Tek čiči nijesu prestale suze kapati niz obraze i neprestano je desnu ruku otro maramicom.

Dvojica od nebrojenih...

Književne vijesti.

„Savremenik“, mjesečnik društva hrvatskih književnika, za mjesec srpanj (juli) ispunjen je gotovo sav člancima o kulturnoj slavi Hrvata i Zagreba: pedesetogodišnjici osnutka prvog učevnog zavoda na slavenskom jugu Strossmayerove „Jugoslavenske akademije“. Sveučilišni profesor i historičar dr. Ferdo Šišić iznosi najglavnije podatke o postanku akademije, dok je jedini od prvih osnivača, umirovljeni sveuč. profesor i učenjak Vatroslav Jagić ispričao svoje zanimljive „Uspomene i sjećanja“ i tako oteo zaboravi mnoge momente iz onog prvog doba, u kojem je zbog političkih prilika teško bilo stvarati. Informativan i iscrpljiv je članak sveuč. profesora dra Ćure Krblera „Osnutak, uređenje i rad akademije“, koji smo u glavnim crtama prenijeli u našem podlisku. Prikaz sveuč. prof. dra Bruna i M. i da „Strossmayerova galerija slika“ govori o istoriji, sadržini i značenju ovoga odličnog biskupova zavoda — a urešen je i snimcima najpoznatijih slika iz galerije: sveuč. prof. dr. Kršnjavi iznosi povijest gradnje akademске palače. — Feuilleton ima zanimljivosti bilježaka o samoj akademiji uz neke druge aktualne članke, između kojih se kao prijatna novost ističu ilustracije kipova, većinom portreta, mladoga vajara Josipa Turkalja. — „Savremenik“ izlazi svaki mjesec; pretplata na četvrti godine iznosi 4 kruna, a pojedini svezak staje 2 K.

Maksim Gorkij: Život suvišna čovjeka. Moderna knjižnica sv. 35—36. Zagreb.

Gorkij u tom svom romanu, kojega je nazvao romanom ruske obrane, iznosi galeriju lica poznatih nam već iz drugih ruskih romana i pripovijesti, koje rade o revolucionarcima. Lica, koja pripadaju onoj prezrenoj kasti danguba i lijenčina, koje

se hrane tuđom krvlju, a govore, da brane Gosudarja i poredak u državi. „Tko nama služi — veli jedan špijun — Izrodi, degenerirani, psihički bolesni, glupe životinje...“

Eto takav jedan degenerik, glupa životinja, je Jevsej Klimkov, glavni junak toga romana. Seljačić bez oca i matere, bijen od svakoga, dodje u grad za šegrtu nekom knjižaru kod kojega mu takodje nije mnogo bolje. Sa zadovoljstvom vidi jedne noći, kako ga je gazdarica, neka prostitutkinja ugušila jastukom. Ljubavnik njen, špijun, uzme maloga k sebi i smjesti ga kod policije za pisara. I tako otpočne njegova karijera. Isprva se vucara s ormaricem, kao trgovac vrećama i perlama, ispitujući služavke o njihovim gospodarima. Poslije zalazi među radnike. Sluša njihove razgovore, dopadaju mu se, rekao bi, oni imaju pravo. A onda se sjeća svoje službe, toga, da mora otići i iskazati policiji, što su govorili. Zao mu je. To su tako dobri, iskreni ljudi. Htjeo bi, da im rekne, da ne govore pred njim, jer on je... Ali srah ga je, izbit će ga. A na kraju, šta! Treba da ih prijavi. Za to je plaćen! On bi moguče i sebe samoga prijaviti, kad ga ne bi bilo strah tamnice. Pokušava on, govori s drugim špijunima, ponavlja misli, što ih je čuo od radnika, kako bi se život dao udesiti, da ne bude nikomu težak. Ali oni ili prekidaju takav razgovor ili ga pogledavaju sumnjivo i on se brzo uvlači u se. A tako bi voljelo, da mu tko rekne, što je pravo i dobro. I špijuni kadikad govore lijepo, ali ne znaš, je li oni u istini u to vjeruju ili je to lijevak kojim love neiskusne ljude. „No, zar je moguće ovako živjeti? Nikomu ne vjeruješ... nikada ne...“

Ubija čovjeka dosada i vječni strah. Trebalo bi nešto uraditi, ubiti nekoga, a onda svršiti sa sobom. Ali on ni to ne može. Vješa se, remen pukne, on ostane živ i baca se pod mašinu. Svršeno. Kao da je neka teška noga zgazila bubu. Knjiga vrijedi, da je se pročita i ako nema u nje one sugestivne snage, koja izbija iz radova jednoga Arčibaševa. —el.

Franjo Herczeg: „Carstvo sanja“.

Roman jedne neshvaćene ženske duše. 73. knjiga „Zabavne biblioteke“. Uz „Azbejin“ i „Teodoru“ ovo treće zanimljive i zamamljive knjige za svaku žensku zrelju dušu. Dobro poznati mađarski pisac F. Herczeg jakim je bojama iznio u tančine strasne nastupe prokušane žene, koja unatoč bogata i raskošna miliona, što joj ga pruža odnos spram engleskog milijardera, ne nalazi ipak onog pravog zadovoljstva, što ga je mislila, da nadje. I on joj je kao i svi drugi, što su tek trenutno ovladali njenim srcem, ali se trajno nije umio da veže s njom ni jedan. Ma da sa svojim „posljednjim“ uživa na putu u Ateanu, Carigrad i Veneciju — a ti su opisi vrlo zanimljivo oslikani — ipak je to tek spolja; u njoj se nutrimi radja sve veće nezadovoljstvo i osuda nesamo milijardera nego i svih muškaraca. Dok je njezina prijateljica bila sretna u braku, te svomu mužu ostala vjerna i poslala smrti, ona razočarana nalazi svoj tužni konac u morskim valovima, kamo je pala sa olujine s ladje — i ona kao ladja, koja je vječno putovala, a da nije stigla u luku. Knjiga se slasno čita, iako joj je prijevod nešto otvrd. Cijena K 1.20. (Može se poručiti preko knjižare S. B. Cvijanovića i preko „Napretka“).

Razne vijesti.

Oklopni automobil na umoru.

Pod tim naslovom piše pariški „Journal“ ovo: Stenjući prevalila je teška mašina naše prednje linije i stala pred njemačke. Kod svakog zastoja napred izbacila bi kišu kuršuma iz svojih mašinskih pušaka na bježeće neprijatelje. Od nekud opali jedan top. Lijevo i desno padaju pokraj ovog čudovišta granate raznog kalibra, a ono kao neka neman iz prepolopskog doba juri preko krševa i raznih prepona u napred. Od jednom se zaustavi iza jednog džbuna i opali iz svoga topa. Vatra suktili iz njene čeljusti, a top kao jezičak zmije čas iskoči naprijed, čas se opet povuče natrag. Šest topova upraviše svoju vatru na ovoga džbuna. Eksplozija jedna za drugom rije oko njega i šamara ga ota svuda grudvama i komadima od granata, a on se samo trese i juri naprijed, satirući pod sobom i posljednje ostatke rastinja, koje je rat dondje još poštedio. Bijesno fičući kuršumi iz neprijateljskih rovova i odbijaju se zvonko od čeličnog štita nesavladljivog kolosa. Mnogobrojne ručne granate eksplodiraju oko njega, nad i pod njim, a ne mogu da mu nahude. Dva drska Nijemca priskočiše i počeo da se na njega penje. Ali, ako ništa ne preduzmu, on će ih se otrešti. Jedan od njih nadje jedan ventil na mašini, otvori i ispali svoj revolver u otvor, ali u isto vrijeme ispusti revolver, a ruka mu klону. Iz unutrašnjosti kolosa zablista se kamaj i odruči Nijemcu tri prsta. U istom trenutku kolos se naglo okrete i zbaci sa sebe oba Nijemca kao što zbacuje poplašen konj svoga jahača. Oko kolosa se pojavljuju drugi mnogi, slični njemu, kao čopor nevidjenih čudovišta, na koji je njemačka artiljerija upravila svoju vatru. Nastaje eksplozija za eksplozijom i oklopni automobili gube se u crnom gu-

stom dimu. Na jedan put odjeknu neki prasak, pa zujanje i — motor ispusti dušu. Iz dimnjaka liže jak plamen. U isto vrijeme iskaču iz automobila polunagi vojnici svi u plamenu. Jednom rukom kidaju i bacaju sa sebe goruće krpe, a desnom se hrane od neprijatelja, koji im se od nekud primakao. Automobil još gori, a granate, koje je sobom nosio, počinju jedna za drugom da eksplodiraju i da mu razdiru utrobu uz treskove ravne gromu. Još malo, pa od njega ne preostaje ništa do jedna bezoblična gomila metaka. Automobil je mrtav. Melanholičnim okom posmatra mašinista razorenu mašinu neko vrijeme, a zatim pokazuje svojim ljudima neki predmet, koji se jedva raspoznaje: pokazuje im veći u gar pretvoreni mali kip Bude, svoj talisman, koji je „kuma“ dan ranije poslala oklopnom automobilu

Kako je Kanada došla do svoga imena.

Ima dvije verzije o tome, kako je Kanada došla do svoga imena. Po jednoj je to ime ostalo od Spaniolaca još godine 1498, koji ploveli duž slabo primamljive obale te zemlje radi osvajanja i pljačke uzviknuše: „Aca nada“ (Ovdje nema ništa). Druga verzija tvrdi, da su to ime dali zemlji francuski iseljenici u početku 16. vijeka. Oni su tražili zgodno mjesto za naseobinu i našavši ga upitaju urođenjake minikom, kako se taj kraj zove. Urođenjaci, misleći da se to pitanje odnosi na njihove obilježje kolibe, odgovore: Kanada, a Kanada je na njihovom jeziku značila: selo. Na osnovi tog nesporazuma nazvali su Francuzi cijelu zemlju Kanada. *

Revolucija i ludilo.

Povodom ruske revolucije jako je porastao broj umobolnih. Zapitan o uzroku te pojave, odgovorio je predsjednik ruskog psihijatričkog društva, profesor Rosenbach, u glavnome ovako:

Ideja o ratu je već po sebi skopčana s idejama o smrti i ljudi se već od djetinjstva na takvo shvalanje navikavaju, te ih grozote rata baš tako mnogo ne potresa. Osim toga ne doživje svi učesnici u ratu i sve grozote njegove, već samo one iz njihove neposredne blizine, i meni se sve čini, da sadašnji rovovski doživljaji nijesu ni malo grozniji od doživljaja u predjašnjim ratovima. Otud je povodom ovoga rata broj umobolnih bio srazmjerno vrlo neznan.

Drukče stoji stvar s revolucijom. Ova je uzdrmala naše životne norme, koje smo se navikli da smatramo za nepromjenljive. Naš narod bio je naviknut na razliku društvenog položaja i imao je respekt od vlasnika: gradskog prefekta, guvernera, redarstvenog časnika i t. d. On je bio naviknut, da se i najmanji istup ili nemir na ulici odmah uguši; on je bio naviknut, da vlast štiti red i mir. I sad ujedanut na mjesto svega toga dođe kaos i anarhija. Eto u tome treba tražiti uzročni pojavu tolikog broja umobolnih. Veći dio tih bolesnika obično brzo ozdravi pored dobre i pravilne njege; pa i oni, koji ne ozdrave, nijesu opasni po svoje sugradane.

Ali je zlo, što revolucija množi bolesnike, koji pate od naročito gubluda, od takozvanog politanskog luda. To su ljudi degenerirani, koji, sišavši s pravog puta, naginju bizarnim idejama. Takvi tipovi su u umjetnosti stvorili futurističku i kubističku školu; oni moraju uvijek nećim da se odlikuju od ostalog svijeta, nećim hvalisavim, nećim, što zbog svoje neobičnosti pada u oči.

Kad je izbila revolucija sa svojim pitanjima o društvenom preuredjenju, svi su se ljudi na vrat na nos bacili u taj vrtlog. Mnogi od njih nalaze se na granici između duševne svijesti i duševne anomalnosti. Svoj intelekt nijesu izgubili; oni znaju da govore i da pišu članke, te osvajaju masu baš svojom neumjerenošću. Ova sugerirana masa pada opet u drugu vrstu luda, koja se očituje u maniji oko sklapanja raznih odbora i izaslanstava, protiv kojih u načelu ne bi imalo šta da se primijeti, da nijesu postali većinom pod uticajem fксе ideje, te kao takvi više štode, nego što doprinose opštoj stvari.

Ova je manija u mnogome slična maniji mode, samo s tom razlikom, što se moda ograničava na odijelo, šešire i frizuru, dok manija za obrazovanje raznih odbora i izaslanstava obično unosi rascjepje u ozbiljne i važne poslove oko zemaljske organizacije.

Grozan broj.

Po jednoj skoro vodjenoj statistici biće u Evropi poslije rata 15,000.000 udovica i odraslih djevojaka, koje neće moći da dodju do muža. Njihovi muževi, odnosno verenici ili oni, koji su to trebali da budu, ostavili su svoje kosti na raznim bojištima, a one će morati da provode svoj vijek u samoći. Ovaj ogroman broj udovica i djevojaka zrelih za udaju biće nov ne samo psihološki već i društveni problem. Ove će samice morati da se odreknu svoga prirodnog poziva kao supruge i matere, biće upućene same na sebe i tražiće utohišta izvan porodice. Društvo će morati s njima da vodi računa, jer ih je odveć mnogo. One će se baciti i na poslove, koje su do sad vršili isključivo muškarci, one će biti korisni članovi društva, ali će zato tražiti i svoja prava i neće dozvoliti, da se s njima postupa kao sa dosadašnjim usjedjelicama.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog reika (42 mm široko staje 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. reika (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog reika (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog reika (42 mm široko staje 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. reika (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog reika (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dentista F. B. Bril

Boograd.
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalista“

„ZUBE“ vještačke u zlatu i u kaučuku samo se u mom ateljeu izrađuju po najboljem originalnom američkom sistemu. Primam od 8-12 i 2-6. 823-1

Kupovine i prodaje SAPUN

odličan za pranje prodaje se u manjim količinama sa umjerenom cijenom u radnji K. Feldmann Vuk Karadžićeva ulica 8. 31949-2

NA PRODAJU cigle i crepa.

Za cijenu upitati Vatrogasna ulica 31. 31796-2

KO IMA na prodaju jedan klavir (piano) neka se obrati u kući Cara Uroša broj 41. 31981-2

NA PRODAJU jedna ručna „National“ kasa automat, sasvim ispravna. Upitati Balkanska ulica broj 24. 31986

KOLA ŠPEDITERSKA srednje veličine malo upotrijebljena prodaje se. Za izvješće upitati u redakciji ovog lista pod „kola 437“. 31917

MALINOV SOK preporučuje delikatesna radnja Dušana Todorovića, na veće i manje količine. Kupuje prirodno malinovo sirće. Kralj Milanova ulica broj 25, Terazije. 31996

PRODAJA PIĆA „s nogu“. Na ulazu u Kralja Aleksandra ulicu br. 2. — Tramvajska stanica. (Stara kafana „Zadužbina“). — Rakije, vina, sve sorte. Cijena umjerena. — Cisto vinski sirće. 31997

Namještenja. JEDNA MLADA inteligentna gospođa traži mjesto kod kakvog otmjenog samca za domaćicu. Ponudu u administraciji pod znakom jedna mlada „domaćica 435“. 31979-3

MLADA DJEVOJKA koja madžarski govori, biće odmah primljena, sa platom kako bude pogodba. Posla ima samo od 6 sati do 9 sati prije podne, i od 1/2-5 sati poslije podne. Adresa na Beogradske Novine pod „Djevojka 439“. 32026-3

VRJEDNU DJEVOJCIJU (prvenstveno bez roditelja) tražim za posao u kući i kod djece od 5-7-8 god. Dobije stan, hranu i 15 kr. mjesečno. Javiti se od 3-6 svakog dana Zorina ulica Nr. 53a Savinac. 32031-3

DJEČKO se prima na posluživanje na pola dana, upitati Kralja Milana ulica broj 54. 32013-3

TRAŽIM dječka za sav posao bez hrane sa platom, upitati u radnji K. Feldmann, Vuk Karadžićeva ulica 8. 32019

Stanovi. SOBA MEBLIRANA sa klavirum u zasebnoj kući, seperatan ulazak, električno osvjetljenje, posluga. Zorina 53a, više Slavije. Vidjeti od 1-4 po podne. 32004-4

Lijepo meblirana soba za samca, u blizini Slavije, sa zasebnim ulazom i električnim osvjetljenjem, izdaje se. Upitati u administraciji ovog lista. „Stan 431“. 31946-4

DVIJE OSOBE traže odmah zasebnu kuću od 2-3 sobe, kuhinju i kupatiliom sa potpunim namještajem. Ponude administraciji lista pod „Hortensija 432“. 31950-4

Razno. PIANINO Ako bi ko god imao u dobru stanju nalazeći se klavir ili pianino neka se javi gdje Ani Schram trgovina preko od Kolarca. 32008

IZGUBLJENO 2 komada kristaliziranoga priradnoga zlata, umotana u malenom crvenom papiru. Pošte ni se nalaznik neka prijavi u administraciji pod „Izgubljenno 438“. 32020-5

MODERNA KUJNA

preko puta kafane „Zora“ Makedonska ulica. Kujna srpska i strana, hladna i topla jela preko cijelog dana. Cijene vrlo umjerene i znatno spuštene. Primaju se mjesečni abonirni. 31998-5

KAFANA „GINIĆ“ Makedonska ulica br. 18. Preporučuje svoju kujnu sa najobilnijim jelovnikom i umjerenim cijenama. Beogradska publika i posjetiloci iz unutrašnjosti mole se za posjetu. Najbolje piće u Beogradu, uvijek dobro rashladjeno. 31999-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Zeneva. — Molim vas raspitajte se za mog muža Savu Moldovanovića, vojnika pri kombinovanom odredu, koji se do danas nije nikako javio. Ja se sa djetetom nalazim u nevolji, zato vas molim, da mi se pošaljete pomoć. Poštujte vas Stana Moldovanović, Strahinića Bana 41, Beograd. 31982-8

Jovanu Premoviću, Zeneva. — Molim da izvijestite Milana Gadžurića 6. puka, 2. poziva, da odmah javi kapetanu Vasiću, da su kuma Nada i Laza zdravi u Zaječaru. Da njoj odmah pošalje novac preko moje adrese, jer je u oskudici, i da se njoj javi, jer dosad nisu od njega nikakvu vijest primili. Ja sam njoj nešto novaca poslala. Vam blagodari Leposava Gadžurić, Vodovodna ulica 15, Beograd. 31984-8

Jovanu Premoviću, Case 8545 M. B., Zeneva. — Molim vas izvijestite mog brata Dragoljuba Gjordževića, da su mu sestre Leposava Vasić i Kasija Pavlović iz Grocke žive i zdrave kao i njihova djeca. Brat Antonije Gjordžević se javlja, zdravo je i dobro, a isto i zet Milan i muž Leposavin Spasa, Sestra Leposava moli brata Dragoljuba, da joj što prije pomogne novčano, jer se sa djecom nalazi u oskudnom stanju. Leposava Vasić iz Grocke, broj kuće 37. 31989-8

Jovanu Premoviću, Zeneva, za Svetislava Filipovića, pošte broj 999. — Dragi sinovi! Sveto i Vojko! Mi smo kod kuće svi zdravo i vama želimo zdravlje. Vasić 6 karthi i Zivanove 2 sam dobio od nove godine. Ja sam vam do sada pisao 20 karthi, osim što je pisala Milenija, Mica i Kata i čudi me, da ne dobivate. Od Darinke nismo dobili karthe od februara meseca. Svi smo kod kuće i zdravi. Imanje nam je u redu. Radim sa Radisavom Bročića sitnicu. Vinograd je dosada dobro. Zašto i Voja ne piše osim onu jednu kartu od 8. marta, koja nas je jako u žalost dovela. Ne pišete, da li ste zaledno i zašto nam ne pošaljete vaše fotografije. Ovdje mnogi dobivaju. Od svih vaših sa prijateljem Zivanom primite topli pozdrav, a najviše od vašeg oca Milutina Filipovića, Lazarevac. 31991-8

Jovanu Premoviću, da dođavite mome sinu Jeanu Pintu Intendantu. Geneva Posta 715. Dragi Jean! Mi ovdje pomoć nikakvu ne dobijamo niht nas ko polpomaze ili se o nas brine, zato se staraj, da nam se što brže naša penzija pošalje kao i ti nam šljih od tvog džepa. Novac već njezmo dva meseca dobili. Ljubi te i grli tvoja mama kao i ml. Theresa Pinto, Kosmalka ulica 45. Beograd. 32014-8

Jovanu Premoviću, gasse 3545, Zeneva. Molim da poradite za moju invalidu, koju nisam nikako primila. Moj muž Ljubomir Dimitrijević iz Koračice obveznik poslednje odbrane staraca; VII. puka umro je u ratu 1915. Rješenje za invalidu stiglo je u Sopot pred evakuaciju srpske vojske. Molim, da mi pošaljete pomoć jer se nalazim u oskudici sa kečerkom. Ostaje blagodarna, Mileva Dimitrijević, Pošt Miladenovac, selo Koračica. 32002-8

Jovan Premović, Zeneva, za Kostu Čohadžića šefa Monopolske Uprave. Molim vas da mi pošaljete platu mog muža Nikole Zdravkovića magacionera stovarišta soll u V. Gradistu, koji se ne nalazi ovdje, a koju nije primio od januara 1916. pošto sam u velikoj oskudici. Nastasija Zdravković Sindjelljeva 7. Beograd. 32000-8

Jovanu Premoviću, za Jana Pinto intendanta Ministarstva Vojnog, Post 711, Genf. Molim mome bratu javiti, da izradi, da mi se pošlje štipendija iz ministarstva unutrašnjeg djela, koju ne primih već dvije godine. Ovdje sam bez restava. Tako isto mojoj majci neka pošlje novaca, jer kuća mnogo potrebuje. Unaprijed zahvalan moleći gosp. Premovića, da izdaještuje da mi se pomoć pošlje, mediciner Bertold Pinto, Beograd, Kosmajka 45. 32009-8

Oglas.

Kumodraška opština na dan 29. jula 1917. godine u opštinskoj kancelariji izdavače pod trogodišnji zakup svoju kafanu sa dućanom mesarskim. Bliži uslovi mogu se vidjeti u opštini. Dostavlja se prednje zainteresovanima radi znanja i upravljanja. Od suda opštine Kumodraške 15. jula 1917. godine br. 175. u Kumodražu. 32021

LJETNA POZORNICA

HOTEL TAKOVO TERAZIJE 29.

DANAS u nedjelju 22. jula 1917. DVIJE PREDSTAVE 1/2 6 s poslije podne i u 1/2 9 s. na večer SENZACIONALNOG PROGRAMA

- Hildegarda kao bakantica. Carmellini komični manipulator. Sugar Elsa. Polly i Puck komični džongler. Molly i Carry. I druge atrakcije.

CHIRURGIE INSTRUMENTE. Opravlja, nikluje i oštiri (slajfuje-hol) kao frizerske brijače, makaze mašine i t. d. I. Elektro-Mehanička Radionica M. S. Marković BEOGRAD. TERAZIJE BR. 6. 384

SAMO KRATKO VRIJEME! FRONT-CIRKUS HENRIK u službi c. i k. ratne pripomoći Beograd, Mali Kalemegdan. Neejeja, 22. jula u 8 sati na večer SVEČANA PREDSTAVA u višem vještačkom jahanju, dresiranju konja, akrobatičke, komike i t. d. DRUSTVO PRVOGA REDA. svake večeri u 8 sati predstava sa promijenjenim programom. NEDJELJOM I PRAZNIKOM DVIJE PREDSTAVE u 4 i 8 sati. Cijene mjesta: Loža-sjedište 5.—K., Zatvoreno sjedalo I red 4.—K., II mjesto (I red klupa) 2.50 K., III mjesto 1.80 K., III mjesto 1.20 K., Galerija 70 helera. Ulaznice vrijede samo za predstavu, za koju su kupijene. Dnevna blagajna otvorena je u cirkusu neprekidno od 10 sati prije podne. Ulaznice vrijede kao propusnice. 31990

Ekspozitura Englesko-Austrijske Banke u Beogradu. Preuzima kao koncesionar Centralne deviza u Vojnoj Vrhovnoj Guberniji za Srbiju inostrane valute i devize na najviše dnevne tečajeve. Dioničarska i rezervna glavica 192,000.000. Saborna ulica 23. 884

KONFEKCIJSKA RADNJA

Natalije K. Jovanović Terazije 26 Palata Rosije. Dobila je lijep i veliki izbor: Bluza Carapa Sukanja Lajphena zipona Kragnica Listerskih mantlova ažura za bluze parfumerije i t. d. Preporučuje poštovanim mušterijama kako ovdje tako i u unutrašnjosti: Sve u duploj širini u svim bojama za kostime i haljine kao i bluze. Bečki najnoviji modeli, Bluza sa rumunskim ručnim radovima i t. d. Za unutrašnjost šalje uz doplatu. 877

Gradjanski sud c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad. Nr. 19298-1917.

Objava. Nepoznati nasljednici Anke P. Gjuric udove iz Beograda, Starockvena (prijе Bosanska) ulica, broj 57, imaju u roku jedne godine ovome sudu predstati, inače će se zaostavština bez obzira na njihova potraživanja raspraviti. Beograd 13. jula 1917. Gradjanski sud c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad. 31953

Gradjanski sud c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad. Nr. 1776/6-1917.

Objava. Nepoznati nasljednici Petra Jovanovića kočijaša i njegove žene Julke iz Beograda, Pančevačka ulica, br. 2, imaju se u toku jedne godine ovome sudu prijaviti, inače će se zaostavština bez obzira na njihova potraživanja raspraviti. Isto tako imaju povjerioci zaostavštine svoja potraživanja do 13. augusta 1917. kod ovoga suda prijaviti ili toga dana prije podne u 9 sati, pred sud predstati, inače će se zaostavština bez obzira na njihova potraživanja raspraviti. Beograd, 14. jula 1917. Gradjanski sud c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad. 31954

Gramatike, Muzikalije Knjižara „Napredak“ Beograd, Knez Mihajlova 9. 875

HOTEL LONDON 871 Beograd, Kralja Milana br. 82. U blizini željezničke stanice. Tramvajska postaja. Sobe za prenoćište, po utvrđenom cjenovniku. Dobar kost u hotelskom restoranu. Hotelijer Jovan Savić.

Prisilna prodaja postolarskih i sedlarskih potrepština. Glasom naredbe c. i k. Vojne Vrhovne Gubernije u Srbiji, odjeljenje 8/A br. 13008 od 10. jula 1917. prodavače se djuturo ukupna stovarišna roba tvrtke Szabo i Košić, Beograd, Kolarčeva ulica br. 9. Stovarišna roba sastoji se iz nekoliko hiljada kgr. kartona, drvenih kilačica, odpadaka kože za djonove, postolarskog voška, raznog postolarskog alata, drvenih potpelca za ženske cipele i postole, masti za kože, željeza za potpelice, klinaca za potpelice, čarapa za cipele, zaponaka, pucača, maccoa i t. d. remena sapinjača, i t. d. I potrepštine za sedlare, kao zaponci za remenje, kolutića, kvake za hamove, šrafovi, djelovi i ukrasi konjske opreme, žvala i t. d. iz nikla, mjedi i željeza, sve u ukupnoj vrijednosti od kruna 14.941.83 bez garancije za količinu i kakvoću. Na dalje se prodaju u djuturo zališne pokretnine i neke potrebštine u procenjenoj vrijednosti od kruna 4093, kao: drvene police, stolovi za prodavanje, jedna šivača mašina za ručenje, jedna francuska kasa za novac, jedna američanska registrir-kasa, decimalna vaga i t. d. Ponude, kojima se mora priložiti 10% kaucija prima potpisani primudni upravitelj stanujući u Radničkoj ulici 24. (Platanara) do 10. augusta ove godine, a djelovi robe mogu se vidjeti u sporazumu s njime u poslovnim prostorijama, koje su privremeno zatvorene. Willy Essers, primudni upravitelj. 32015

VOĆE ZA SUŠENJE jabuke i kruške traži da kupi odmah ili kasnije za predaju F. KLING, SUŠAČ VOĆA Beč, XVI Kirchsteingasse 46. Telefon 20603. 383

SINGER SIVACE MASINE. Naša radnja nalazi se od 15. jula u Kralja Milana ulici 32, u palati doma „Anker“ Terazije. Bourne & Co. (BORN i Ko.) 31927

Zemljište 600 kv. met.

prodaje se odmah za vrlo povoljnu cijenu. Upitati Ljubišu Vučićevića, Makedonska 8, od 12-2 u podne. 32025

OBUCE ženske, dječije, sandale svih veličina sa kožnim djonom, kao i platnene obuće ima veliki izbor sa umjerenim cijenama RADIVOJ SAVIN I DRUG Knez Mihajlova ulica broj 7. 31805 pored kafane „Car“

POMADE. Ljubičica Krem Narcis Krem Salvator Krem Imamo uvijek na stovarištu u većoj količini. Preporučujemo trgovcima po unutrašnjosti, da se kod nas obrate, gdje će biti u svako doba podmlreni. Satjemo i poštom uz doplatu. Cijene stalne. KUKULIDIS I SAKALARIDES Knez Mihajlova ulica 32. 31592

BEČ, VII, Neubaugürtel 34-36. HOTEL WIMBERGER u neposrednoj blizini Westbahnhofa, zgodna veza svima željezničkim stanicama u Beču. Odlična restauracija, umjerene cijene, lijepa bašta. Kupatilo u kući. Električno osvjetljenje. Telefon No. 37447. Lift. 217

Firmopisac Skice po želji na uvid Najbrže Frank Brod a/s. Izvršenje pismenih poručbina 719

BEC IV, PARK HOTEL preko puta južnom i istočnom koledvoru. Telefon 7493. Teleg. adr.: Park Hotel, Wien IV. 857 Vlasnik: Rudolf Wieninger. MODERNI UREDJAJ. LIFT. PARNO GRIJANJE.

Našoj dobroj mami Ljubici udovi poč. St. Jovanovića Šiška biv. trg. davačemo godišnji pomen u četvrtak 26. jula ove godine u 10 sati prije podne u crkvi sv. Nikole, na novom groblju. Beograd, 22. jula 1917. 32024 Ožalošćeni: sin: Svetolik St. Jovanović; kećer: Mina V. Karića, Zorka S. Godjevca i Olga D. Gavrilovića.

Sa bolom u duši javljamo srodnicima i prijateljima, da ćemo našoj miloj i nikad neprežaljenoj kećerici Nadeždi — Nadi koja ispunila svoju anđelsku dušicu 1. februara ove god., davati polu-godišnji pomen u utorku 24. ov. mj. u 10 sati prije podne u crkvi sv. Nikole na Novom groblju. Beograd, 22. jula 1917. Branicevska ulica 25. Ožalošćeni: majka: Danica; otac: Milan Stefanović; brat: Aleksa i ostala rodbina. 32016

Sa bolom u duši izvještavamo srodnike, prijatelje i poznanike, da je naš mili, dragi i nikad neprežaljeni muž, odnosno otac, tast, deda, teča i t. d. Petar Despotović profesor Ženske Učiteljske Škole u Beogradu poslije kratkog bolovanja preminuo u Kruševcu 14. jula 1917. godine u 70 godini svoga života. Pogreb je bio 16. ovog meseca. Stan: Bagdalska ulica (crnogorski šor grobljanska) br. 14. Kruševac, jula 1917. Ožalošćeni: supruga: Jelena; keć: Vida; zet: Zivko Pavlović; unuk: Aleksandar; brat: Josif; bratić: Vasa Bikar, inžinjer 32032 i ostala rodbina.